49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1264 Է. ՊՕԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 9/22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1905 20 ՃԷՄԱԶԻԼ, ԱԽԷՐ 1323 — 9 ԱՂՕՍՏՈՍ 1821

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՅԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
33, Գալաթա Սէրայ Ճառատէսի, 38
Խմբագրութեան սեպհական գրութիւններ եւ չեն արուիր

Մանզումէի Էֆֆեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱԹԱԻՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳԱՂԱՓԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنی یومیاسی نمره‌سی
صاحب امتیازی : اوهانس قره
ادارهخانهسی باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԳԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ

Սա վերջի տարիները մեր թերթերը կարծես սեվերութիւն ըրած են դասագաթել չարունակ դպրոցներու մէջ դասախօսող ակար ուսուցիչներու դէմ։ Ամէն տարի մասնաւորապէս ամավերջի քննութեանց ատեն, կը կարդանք երկայն սիւնակներ, որոնք 'ը պատկերացընեն մեզ մեր ազգային վարժարաններու թերի կողմերը, ինչպէս նաեւ ատենց խեղճ ու կրակ դասախօսութիւնը։ Ասի տխուր մէկ կողմն է մեր դպրոցներուն, էն մեծ չարիքը մեր դաստիարակութեան։

Բայց այս պակասը պիտի չդարմանուի մինչեւ որ կարող գրագէտներ և ճշմարիտ դաստիարակներ չգրեն ու չտրվեցնեն մեզ թէ ինչ ըլլալու է ուսուցչի մը պարտականութիւնը և թէ ինչ կերպով նա աւելի օգտակար ըլլայ իր աշակերտին։

Ահա այս խնդիրը սոսկ զրկանի հրապարակի վրայ հանել է նպատակս և թողուլ մեր տաղանդաւոր գրողներու որ անոնք վերլուծեն զայն իր պէսպէսի ճիւղերովը։

Ուսուցչութիւնը արդի ը կոնտումով էն փափուկ մէկ արհեստն է, որուն բարոյական պատասխանատուութիւնը չատ աւելի ծանր է։ Դպրոցը ճուլարան մըն է, ան տակաւին չատ պէտք ունի գոյութեան մեծ վարպետներու, զի այն նուիրական յարկերու տակ է որ պիտի կրթուին մեր սերունդի ազաքը։ Հոն է որ պիտի կաղապարուին մեր սիրտն ու միտքը և հոն է որ պիտի դրուին հիմերը մեր նկարագրին։ Դպրոցին մէջ է որ կը ծնրադրէ տգան գիտութեան մեծ վարպետներու առջեւ, սորվելու համար այն մեծ դասերը, որոնցմով միայն կրնայ լուծուիլ ընտանեկան, կրթական չատ մը կնճռոտ հարցեր։

Ճշմարիտ ուսուցիչը իր մտաւոր ընդարձակ պաշարէն զատ ունենալու է կարգ մը յատկանիշներ.— Սկզբունքի տէր, կատարեալ խղճմտութիւն, հաստատուն նկարագիր, անաղարտ բարոյական, պարտաճանաչ ոգի, յարատեւ աշխատութիւն և չափէ աւելի ժուժկալ։ Ով որ չունի այս բարեմասնութիւնները արժանաւոր չէ նա այդ բարձր պաշտօնին։ Անսկզբունք մարդը չկրնար վարել դպրոցի մը վարչութիւնը, անխիղճ դաստուն բնաւ չմտածեր աշակերտին չոր, ծանկարագիր դաստիարակը հեղինակութիւն չկրնար ունենալ, անբարոյական ուսուցիչը չկրնար սորվեցնել իր աշակերտին բարոյական ազնիւ սկզբունքներ, իրաւունքի և պարտքի սահմանը որոշապէս չճշդող դաստուն աշակերտէն օրուան դասը պահանջելու իրաւունքը չունի բնաւ։ Վարժապետն ալ հաւասարապէս ունենալու է իր սերտողութեան ժամերը, որովհետեւ առանց անոր կարելի չէ յաջողիլ աշակերտին միտքը։ Աբրեցող ուսուցիչը մեղք կը գործէ երբոր դպրոցի սեմէն ներս կը կոխէ։ Ահա այս յատկանիշները ունեցողն է որ կրնայ միայն կոչում ընել դաստիարակութեան ծառայութիւնուն։

Այս ահիւ յարմար պատեհութիւնն է խնդրել մեր Թաղային վարժարաններու յարգոյ ինամակալութենէն որ իրենց դպրոցէն դաստու մը ընտրելու ատեն այս կարեւոր բարեմասնութիւնները փնտռէին անոր վրայ։ Զի ան է որ պիտի մարզէ ազգուն մտաւոր, հոգեկան ու բարոյական կարողութիւնները։ Ո և է ուսուցիչ յաջողելու համար իր այս մեծ գործին մէջ, պէտք է սերտէ մանկան հոգեբանութիւնը և ուսումնասիրէ մանկավարժական արդի դրութիւնը, որպէս զի նա կարենայ գրական, գիտական և բարոյական դասախօսութիւնները հեասքրքրական և մէթոտաւոր ընելու, պարզէն դէպի բարդերը, մեկին ու վճիտ իրականութենէն բարոյականը, մեղմ ու դաշն պայմաններէն բարձրագոյն պայմանները։

Ճշմարիտ ուսուցիչը մանկան մէջ ինքնավստահութեան, ձեռներէցութեան, համբերութեան և յարատեւութեան թեան սարերը ապելու է, որպէս զի կեանքի հանելուկը լուծելու անհրամեցա և անխուսափելի խնդրոյն մէջ չկրի, չաբ, չինայ չնչապառ ու մնոնի, հապա ապրի՝ իր արժանաւորութիւնը պահելով հանդերձ։

Ճշմարիտ ուսուցիչը ըլլալու է կատարեալ անշահախնդիր։ Դպրոցէն դուրս ուրիշ ոեւ է գործ ընելու չէ նա(*)։ Նուիրելու է ինքզինքը դաստիարակութեան միայն։ անոր հոգեկան բաղձանքները այդ նպատակին ձգտելու են։ Բլլալու է քրիստոնեայ և եկեղեցասէր։

Ուսուցչի մը նուիրական պարտքն է դպրոցին մէջ, վերցնել ինկածները, պաշտպան հանդիսանալ տկարին, խնամել որբն ու անօգնականը և կրթուղիղ ճամբու մը առաջնորդել մեր հարիւրաւոր մոլորեալները։

Ուսուցիչ մը կռուելու է չարունակ մոլութիւններու դէմ. ցաւալի է ըսել թէ մոլութիւններ երթալով մուտ կը գտնեն մեր դպրոցներու մէջ։ Որոշապէս կը տեսնես աչակերտաց դիմագծերուն վրայ խորշոմներ, ուրիշ ծերութիւնը կը հոսի գունատ դէմքով, մարած աչքերով, վատուժ, կորաքամակ, որոնք ծերունիի մը տպաւորութիւնը կը թողուն վրադ։ Ուսուցիչը մեծ գործ ունենալու է այս չարիքը դարմանելու մէջ։

Ճշմարիտ ուսուցիչը այս ամէնէն վերջ խորհելու է նաեւ դպրոցի կրօնական զարգացման վրայ. սովրեցնելու է նա իր աշակերտին եղբայրսիրութեան երկնային վարդապետութիւնը, ճշմարտին անկեղծ սէրը, Աստուծոյ հաստատուն հաւատքը և անմոռութեան պայծառ լոյսը։

Պէտք է արհամարհէ նա սա սկեպտիկ դարուն մէջ տպրող խմատասէրները, թերուս դպրոցականները, անհոգ մեծապատիները և թելադրէ որ մարդիկ մէկ բարոյական համոզումի և երկնային ու ներդաշնակ չունչին տակ վերածնին։

Ե՞րբ է որ պիտի բարեկարգուին մեր դպրոցները. սիրելի ընթերցողներ, որչափ ատեն որ անփոփոխ մնայ սա մեր դպրոցներու կացութիւնը այս մեծ ովկէանը, որուն վրայ կազմուած պըղպջակներ են լոկ մեր կրթական, կրօնական ու բարոյական դասերը, որչափ ատեն որ աշակերտին սիրտն ու միտքը չեն միակուիր բարոյական զգացումներով ուղղորուելու, որչափ ատեն որ ազգութիւնը կը չզթայէ անոր մտքը և գծուած զգացումները կը ջլատեն անոր հոգիին թափները. միամտութիւն է դպրոցական բարեկարգում ակնկալել։ Իր պաշտօնին գիտակից ինչպէս նաեւ պարտաճանաչ դաստատուներ էն մեծ ծառայութիւնը կը մատուցանեն մեր ընտանիքներուն. բայց օ՛վ որ չունի վերը յիշուած բարեմասնութիւնները թող հրաժարի այդ բարձր պաշտօնէն. և ահա այս կերպով տկարները պիտի քաշուին մեր վարժարաններէն և կամաց կամաց տեղի պիտի տան իրենցմէ աւելի կարողագոյններու։

Այն ատեն է որ չափով մը պիտի բարեկարգուին մեր դպրոցները և այլ ևս պիտի դադրին մինչեւ հիմա նեռուած թուքն ու մուրը մեր դաստատներու երեսին։

Դ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

(*) Պայմանաւ որ դպրոցն ալ կըշտացնէ զայն։ Մ. Խ.

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ.

ՆԻՍՏ Զ. Է. Ը.

ԱՒԵԼԻ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԳԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԺՈՂՈՎԻՆ ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ ԿԷՏԵՐԸ

ԼԻՈՒԼԻ ԻՄԱՆԱԼԱՍՆՈՒԹԻՒՆԵՐ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ

Քիչ մը վարը հրատարակուած հեռագիրներէն պիտի տեսնուի թէ Տէրյի Թէլեկրաֆի մասնաւոր թղթակիցը ռուսական տնտակէտով կացութիւնը նկարագրելով, Հաշտութեան հեռապատկերին վրայ խիստ կասկածելի տեսութիւն մը կ'ընէ։ Մինչեւ իսկ կը յայտարարէ թէ «Հաշտութեան ոեւ է հաւանականութիւն չկայ, եթէ Ճարոն Սաղալինը չթողու։»

Միւս կողմէ, նոյն թերթին Թոքիոյի ներկայացուցիչը կ'ըսէ թէ «Հաշտութեան հեռապատկերը բաւական է, և հաւանականութիւնը ա՛յն է թէ հաշտութիւն պիտի կնքուի։» Ցայց չէ սրբուած ա՛յն խարիսխը՝ որուն վրայ հիմնուած է այս զուշակութիւնը, բայց ամէն պարագայի մէջ չատ կը տարբերի Ռուսիոյ բռնած սա դիրքէն թէ «մատնչաի հող, մէկ կոպէկ առգանք պիտի չարաի», որովհետեւ ազգային արժանապատուութեան հարուակ է։

Տէրյի Թէլեկրաֆի Բեթերպուրկի թղթակիցը երկարօրէն կը խօսի այդ արժանապատուութեան խնդրոյն վրայ, յայտարարելով որ, եթէ ռուս ժողովրդին մնայ, ամիկա հոգ անգամ չըներ Սաղալինի մասին, որ պարզապէս դատապարտեալներու աքսորավայր մըն է, նոյն իսկ չատերը ուրախ պիտի ըլլան եթէ Ռուսիոյ ձեռքէն ելնէ երկրի այդ մասը։

Ռուսական ազբիւրէ բղխող յայտարարութեանց լաբիրինթոսին մէջէն տակաւ առ տակաւ ճշմարտութիւն մը դուրս կ'ելնէ, այսինքն թէ ճարոնական պայմանները չափաւոր են, և թէ Ճարոնցիք ճակատամարտի դաշտին վրայ իրենց փայլուն յաղթութիւններուն պտուղները քաղել սրսրած ըլլալով հանդերձ, հաստատակամ որոշած են նաեւ կարելի եղածին չափ ծակ չթողուլ Ռուսիոյ կողմէ ապագայ նախայարձակ պատերազմի մը համար։ Ռուսիա եւս ապագային ըլլալիքը միմիայն իրեն կը վերապահէ։

Բայց Բորթսմութի առնուած լուրերէն կարելի է եզրակացնել թէ տասներկու պայմաններէն հոնուեալ 4 պայմանները միայն տակաւին լուծման կը կարօտին.—

Սաղալինի յանձնումը,

Տօլանքի վճարումը,

Ծ. Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ նաւային զօրութեան սահմանափակումը,

Փակեալ մարտանաւերուն յանձնումը։

Ասոնք են կենսական խնդիրները, որոնց բաղդատմամբ միւս յօդուածները պարզ խաղալիկներ են, և եթէ Ռուսք իրենց յամառ կացութեան վրայ պնդեն, մէկ վերջաւորութիւն միայն կրնան ունենալ բանակցութիւնները — այսինքն պատերազմ, որովհետեւ ճարոնական ազգը իր բոլոր նիւթական ու բարոյական ուժով այդ պայմաններուն ետեւը կը գտնուի։

Մինչ այս մինչ այն, վարը հրատարակուած միւս լուրերէն պիտի տեսնուի թէ ռազմավայրին վրայ գործունէութիւնը սասկացած է, և Մարքէշալ Օկամա կրնայ վերջապէս շարունակել իր գործը։

ՆԻԻՒԱՍԱՐԼ (Զորեհաարքի).—Ամբողջ գիշերը, ամբողջ միջօրէին հեղեղումներ անձրեւներ տեղացին, և կարճ դադարէ մը վերջ ալ ամբողջ կէս օրէ վերջ, չրջապտիլը ճակիճի մը վերածելով, և այցելուները յուսահատեցնելով։ Այսպէս գրեթէ մագական յանկարծականութեամբ, արեւադարձային խոնաւութիւնը, որ չատերուն կը յիշեցնէ Սինկապուրը կամ Սայիոնը, փոխակերպուեցաւ խոնաւ ցրտութեան մը, որ ոսկրներուն ծուծին կը թափանցէ, և թեթեւ հագուստ տիկիններու և Ծ. Արեւելքցիները կը դողացնէ մինչեւ իսկ իրենց պանդոկի սենեակներուն ներսը։ Քանի մը օր առաջ Ռուսք տաքութենէն տնքան կը նեղուէին որ եթէ իրենց մնար, իրենց մորթէն դուրս պիտի ելնէին, բայց վերջին երկու օրուան մէջ փաթթուեցան իրենց մուշտակներուն մէջ, և այնպէս կ'երթան ժողովին, և պանդոկին մէջ կրակ կը վառեն տաքնալու համար։ Փափաք կը յայտնեն կարելի եղածին չափ շուտ հեռանալ Բորթսմութի կղզեակէն, և թղթակիցներէն ոմանք սխալմամբ այս փափաքը բանակցութեանց խլման նշան կը համարին։ Մինչ քամին սասկութեամբ կը փչէ դարսը, և անձրեւը ուժգին կերպով կը խարդախէ տանիքները, Բորթսմութի ամենօրեայ կեանքին գլուխաւոր զաղտնիներն են թղթախաղ, գրիճ, և յանախակի խոտակցութիւններ սենեակի անկիւնները։ Մերթ ընդ մերթ խօսք կ'ըլլայ ժողովը փոխադրել Ռուշինկիրը, Պօսթոն կամ Նիւ Եորք, բայց չի կրնար գործադրուիլ, որովհետեւ այս պարագան պիտի ենթադրէ թէ հաշտութեան յոյս կայ, մինչդեռ քանի որ Ճարոն Սաղալինը չի թողուր, այդ յոյսը աւելորդ է։

Այս է պատճառը որ չատերը ժամէ ժամ խղճ կը նախատնեն, բայց բանակցութեանց ընթացքը կակուղ կ'երթայ, և պատերազմները իրենց դրծը կը կատարեն քաղաքավարութեամբ և դիւանագիտորէն։ Այսու հանդերձ վերջին օրերուս ռուսական մամլոյն պատերազմասէր չեչոը նիւթապէս նպաստաց մարելու յուսոյ վերջին նուազկոտ կայծը անոնց կուրծքերուն տակ, որոնց հաշտութեան համար ունեցած ետնագը իրենց գուչակութիւնը վարդադոյն կը ներկէր։

ԹՈՒՐԻՕ, (Յորնէքլաքթի). — Բորթսմութէն եկած հեռագիրներ կը յայտարարեն թէ Քորէայի և Մանչուրիոյ խնդիրները հիմա կարգադրուած են։

Քոմուտին պաշտօնական ազբիւրէ առնելով կ'ըսէ.—

Բանակցութիւնները թեւեւս երկար տնեն հաստատութիւնը վերջնականապէս կարգադրուելէ առաջ։ Պայմանները մի առ մի պիտի քննուին։ Մինչեւ բարդ բանակցութիւնները յաղող դարձին Ռուս լիազօրները ինչ ինչ դիմումներ ըրին, և չենք տարակուսիր թէ նոր դիմումներ ալ պիտի չընեն։ Եթէ հաստատութիւնը փառաւոր պիտի ըլլայ, սիրով կ'ընդունինք, եթէ ո՛չ կը ցաւինք որ պատերազմը պիտի շարունակենք։ Ընդհանրապէս մեր լիազօրներէն կախում ունի, հետեւաբար վստահ ենք անոնց վրայ, և հանդարտութեամբ արդիւնքին կ'սպասենք։

Միւս թերթերն ալ հաշտութեան հաւանականութիւնը նոպատաւոր կը գտնեն։

Սաղալինը ռուսական հող է, բայց ոչ նոյն իմաստով, ինչպէս Իրկուցք կամ Վլատիվոսթոք են, և անոր յանձնումը Ռուսիոյ ազգային զգացումին համար ծանր հարուած մը չէ։ Ռուսիա յիսուն տարիէ ի վեր չկրցաւ օգտակարապէս գործածել զայն, և հիմակ յայտնի է թէ Ռուսիա իր ճարտարարուեստը և վաճառականութիւնը չի կրնար ա՛յնքան արագօրէն ծաւալել Ծ. Արեւելքի մէջ, որուն պատճառաւ Սաղալինի չանգործութիւնը անհրաժեշտ ըլլայ։ Հետեւաբար Սաղալինի համար պատերազմը չարաբնակիը կացութեան անանդեակ ըլլալ կը նշանակէ՝ լոկ նեթադրական նկատողութիւններու վրայ հիմնուելով։

Սաղալինի յանձնումին նպաստաւոր եղող համարիա են նաեւ որ պատերազմի ծախքերուն վճարումը ընդունուի։ Ինչ որ ալ ըլլայ, կ'ըսեն, յայտնի է թէ Ռուսիա Ճարոնէն յաղթուեցաւ, և բան սյսմ պէտք է կրկ պարտութեան հետեւութիւնները։

Զարը ունկնդրութիւն չարելով, Նովոյե Վրեմիա ոչ Լոնտոնեան թղթակից Մ. Բրէսլիցքի յայտարարեց թէ կը սիրէ խաղաղութիւնը եւ կ'ատէ պատերազմը։ Իր բարեկամական զգացումները յայտնեց հանդէպ Մեծին Բրիտանիոյ, և յիշեցաց 1896 Սեպտ. ին իր Լոնտոնեան այցելութեան քաղցր տպաւորութիւնները։

Ծարանի 12 պահանջումները կարելի է հիմա որոշակի ցոյց տալ հետեւեալ կերպով.—

1. Քորէայի ազատ վարչութիւնը։

2 } Մանչուրիոյ պարպումը Ռուսիոյ կողմէ, անոր Չինաստանի վերադարձուելը. և ապագայ կատարումներուն համար կարգադրութիւններ։
3 }
4 }

5. Սաղալինի յանձնումը։

6. Բորթ Արթուրի, Տալնիի, Լիաօթունկ թերակղզիին եւ Պէսնա ու Էլիբթ կղզիներուն յանձնումը։

7 } Մանչուրիոյ երկաթուղիին կարգադրութիւնը։
8 }

9. Տուգանք, կամ պատերազմական ծախքերու վճարում։

10. Փակեալ մարտանաւերուն յանձնումը։

11. Ծ. Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ նաւատորմին սահմանափակումը։

12. Չկնորսութեան իրաւունքներ ռուսական ծովեզերքին վրայ Վլատիվոսթոքէն սկսեալ դէպի հիւսիս։

Ասոնց մէջ 1, 2, 3, 4, 6, 7 և 8 յօդուածները կարգադրուած են ամենքին ալ ի նպաստ ծանրի։ Հետեւաբար մնացեալ յօդուածներն են.—

5. Սաղալին

9. Տուգանք

10. Փակեալ մարտանաւերը

11 Նաւային զօրութեան սահմանափակում

12 Չկնորսութեան իրաւունք։

Տէրյի Թէլեկրաֆ Հինգշաբթի թերթով հետեւեալը կը հաղորդէ.—

Հաստատութիւն պիտի ըլլայ թէ պատերազմ։ Բաւղվէլի նախագահին ստեղծած մէկ հարիկ պատնէութիւնը պիտի փնտռայ ազատիլ։ Բիւրաւոր մարդկային էակներ պիտի զոհուին ոչինչի համար։ Այս հարցումները երթալով կը ճշտուին օրքան կ'անցնին օրերը և պայմանագրութեան առկաւոր յօդուածներուն նկատողութիւնը միայն կը մնայ։ Ռուսք կասկածոտ են, ճարանցիք յուսալից, բայց առաջինները կասկածները, վերջիններուն յոյսերուն նման, հիման յանկարծ փոխուիլ հաշտարար առաջարկութեան մը՝ Եւրոպայի և Ամերիկայի խաղաղարարներն ներշնչուած։ Ո՛չ միայն պատաքնատ ուհային ճնշում կը բանեցուի երկու կողմերուն վրայ, այլ իր արդիւնքներն ալ սկսած են երեւիլ, և այսօր վաղը կրնան թանձրացեալ ձեւ մը առնել և աշխարհի յայտարարուիլ իրրեւ օրախրիչ առեալոյ հաշտութեան։

Մինչ այս մինչ այն, վիճաբանութիւնները դանդաղօրէն կը յառաջանան, պատերազմները կը ժպտին կամ քիթերնին կը կախեն, և չիմանը ցաւագին ու նոյն իսկ վտանգաւոր կը դառնայ։ Այսպէս Դէ՛ի նիստը ամէնէն աւելի ոգեւորիչն էր ժողովին սկզբնաւորութենէն է վէր։ Երկու Օգոստոսները, 7 և 8, յաջորդպէս քննուեցան, և գրեթէ ա՛մբ ժամ հակ եղաւ հանգամանութեան մը գալու համար, որովհետեւ կարծիքի տարբերութիւններ սուր կերպով չեղաւան էին, և դիտուած է որ երբ վիճաբանութիւնները այս վիճակին հասնին, հնարամիտ ճարանցիները իրենց դասին յաջողութեան վրայ վստահ վեր են ասիճան պարարիւնութեամբ կը խօսին որ դիմացինը կը դողացնէ։ Բարեբախտաբար Մ. Վիթթէ եւս իրենց չափ ճարատար ըլլալով դիւանագիտական խաղերու մէջ, յանկարծ իր պարպորիւնութիւնը կը գտնէ, և իր հակառակորդը դիս այսչափ յոգնեցնելու և գլխուս փորձանքներ բանալու, ինչ կ'ըլլար եթէ սա աղջիկս Բէնէլոբը առնէիր ու դարձը լմնցնէիր։ Ուշ կամ կանուխ ա՛նիկա քունկն ճակատ գրուած է։

Խեղճ վաշխառուն անմիջապէս ճամբայ ելաւ դէպի Ֆրանչէսքօ, ու Լավառէսին հանելու տեղով, գլխերը ցերեկուան խառնեց։ Մինչդեռ միւս կողմէ Ալաքա չոգենաւը կատարեալ հանդարտութեամբ ճեղքելով ովկիանոսը, դէպի Ֆրանչէսքօ կը բերէր Լավառէսն ու անգլիացի հայն և աղջիկը։ Ծովին մեղմ օդը առողջարար ազաւորութիւն մը ըրաւ Լավառէսի վրայ, որուն մէջ սկսաւ կեանքը հետզհետէ վերարծարծիլ։ Աշխարհի ամէնէն օրինակելի հիւանդապահը Միս Օռէֆի չափ կանոնաւորութեամբ չպիտի կրնար վարել իր պաշտօնը։ Արդէն եթէ անգլուհին չըլլար, երիտասարդը չատոնց պէտք էր կորսնցուցած ըլլար իր կեանքը։ Այս բարի ու առաքինի օրիորդը ամէն օր երկու երեք անգամ գալով կը մտատարաբեր Լավառէսի, վերքերը կը լուար, և առ մէն զոհողութիւն կ'ընէր զայն մամ առաջ տարի կանգնեցնելու համար։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ 47

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԴ.

ՈՒՐ ՎԱՇԽԱՌՈՒՆ ՈՒ ԽԱՐԵԲԱՆ ՁԻՐԱՐ Կ'ՈՂՋՈՒՆԵՆ

—Դրամին վրայ մի՛ խորհիր, գոչեց Տօն Ժօզէ, բաւական է որ կարող ըլլանք Ալաքայի հետ Սան Ֆրանչէսքօ հասնիլ։

Գոլէօռի խարեբային այս առատաձեռնութիւններուն չկրնալով համբերել, թէեւ փորձեց դիտողութիւն ընել, սակայն սպանիացին լսեցուց զայն Հերնան չուտալ դուրս ելաւ ու չոգենաւներու երկաթուղիներու ստուար ժամանակացոյցներուն վերադարձաւ։ Երկուքը մէկէն ինկան այս թուղթերուն վրայ և հեռան երկար բարակ բացատրութիւններով հակցուց թէ, եթէ Բանամայէն Քոլօն երթան երկաթուղիով, անկէ չոգենաւով Ճամաիքա կղզին կ'երթան, այս կղզիէն կ'անցնին Քուպա կղզին Հաւանա քաղաքը, անկէ չոգենաւով Մեքսիկայի Ռամիրոյ նաւահանգիստը կ'ելլեն ուրկէ չոգենաւով կ'ուղղուին Սանֆրանչէսքօ, Ալաքայի հետ կամ չա՛տ չատ անկէ օր մը ետք։

Երկու ընկերները անդամ մըն ալ ուշադիր կերպով գննեցին ժամանակացոյցները և համոզուեցան հրեային տրուած հաշիւներուն ճշդութեանը, ուստի անոր վարձքը վճարելէ ետք պատրաստեցան մեկնելու։

Գոլէօռի դրպանի չէքերէն մէկը քօլոնի դրամատունը ներկայեց ուրկէ հազար երկու հարիւր ոսկիի դրամատոմս և ոսկի դրամ առաւ որպէս զի ճամբան դրամի նեղութիւն չքաշէ, ետքը Տօն Ժօզէի հետ մէկ տեղ ճամբայ ելաւ դէպի Սանֆրանչէսքօ։

Տօն Ժօզէ արդէն ասանկ առիթի մը կ'սպասէր Գոլէօռին կողոպտելու համար, և հիմա որ հազար երկու հարիւր ոսկին տեսաւ անոր մօտ, սկսաւ միջոցներ խորհիլ գայն վայխառուին գրպանէն չորթելու։ Ամէն բան կարելի էր ընել Գոլէօռի, բայց ձեռքէն դրամ բրցնել սատանաներուն իսկ չէր տրուած, այս կէսը աղէկ գիտէր սպանիացին որ արտակարգ միջոցներու վրայ միայն դրած էր յոյսը ու Հաւանայի մէջ պատրաստած էր տեսակ մը սիկառէթ զոր խմողը անպատճառ կը մարէր մէկ քանի ժամ։ Երբ Մեքսիկայ հասան հատ մը ինք վառեց ու միւս սիկառէթն ալ վայխառուին ներկայեց որ առանց կասկածելու սկսաւ ծխել, հինգ վայրկեան ետք մարդուկին գլուխը կուրծքին վրայ կքեցաւ և Տօն Ժօզէ որ արդէն այս արդիւնքին կ'ըսպասէր, վատան ըլլալէ ետք որ Գոլէօռի բոլորովին զգայազուրկ եղաւ, ձեռքը գրպանը խօսեց ու ամբողջ պարատ գումարը առնելով հեռացաւ։

Ժամեր ետք հազիւ սթափեցաւ վայխառուն ու չորս կողմ նայելով երբ Տօն Ժօզէն չգտաւ, ձեռքը գրպանը նետեց։ Բան չէր մնացած հոն։ Այն ատեն հասկցաւ գլխուն եկածը ու չանթանար եղածի նման դամուած մնաց նստած տեղը. արդէն գիտէր սպանիացին նկարագիրը և կը զարմանար թէ ինչպէս չէր կանխատեսած այս պարագան ու հարի պէս փեթաուած էր անկէ։

Գրամին կսկիծը պիտի մեռցնէր խեղճ մարդուկը որ անմիջապէս տեղւոյն ֆրանսական հիւպատոսարանը վազելով բողոքեց թէ, Տօն Ժօզէ անուանով սպանիացի մը ինչպէս կողոպտած էր զինք և թէ ինչպէս զգայազրկ ըրած էր Հաւանայի սիկառէթով մը։

Հիւպատոսը Գոլէօռի բսածները արձանագրեց և յանձնարարեց որ երկու օրէն դայ արդիւնքը հաղորդուի։

—Երկու օր, գոչեց վայխառուն, ինչ կ'ըսէք տէ՛ր հիւպատոս. ես հիմա իսկ ստիպուած եմ Սանֆրանչէսքօ մեկնիլ ուրիշ խարեբայ մը հետապնդելու։

—Ուրեմն ինչ կ'ուզէք որ ընեմ, հարցուց հիւպատոսը։

—Դուք հեռագրեցէք գոր ետ առէք ոսկիները և ես նամակով տեղեկութիւն կը խնդրեմ ձեզմէ ու կ'ստանամ գողցուցածները։

Հիւպատոսը Գոլէօռի իրարանցումներէն ու արտակարգ ձեւերէն կասկածելով,

—Բայց, պարո՛ն, ըսաւ, սպանիացի խարեբայի մը այսչափ գումար չորթել տալէ ետք, հիմակ ալ ուրիշ խարեբայ մը հետապնդել կ'երթամ կ'ըսէք, սա ինչ զարմանալի ղուդպիզութիւն է որ բոլոր խարեբաները ձեզի կը հանդիպին։

Գոլէօռի հիւպատոսին այս հարցումէն սարսափեցաւ, Գոլէօռի մէջ ալ Լավառէսը հետապնդած պատուն ատանկ հարցաքննութեան մը ենթարկուած է. չոգենաւը փախցուցած էր, արդ եթէ հիմա հիւպատոսն ալ իս մասին քննութիւն մը բանալու ձեռնարկէր, և ո և է պատճառով մը մէկ քանի օր զինքը վար դնէր, այն ատեն ինչ պիտի ըլլար հետեւանքը։ Լավառէս Սան Ֆրանչիսքօն պիտի փախչէր բնականաբար և այլ ևս իրեն համար անկարելի պիտի ըլլար անոր հետքը գտնել։ Վայխառուն այս հաւանականութիւնները նկատողութեան առնելով՝ հիւպատոսը իր պատուաւորութեանը վրայ ապահովելու համար,

—Այս պարագան ինչո՞ւ զարմանք կը պատճառէ ձեզ, բաւ։ Ես մեծահարուստ գրամատէր եմ, կալուածատէր և Բանամայի բամնանէրերու ընկերութեան ժողովին նախագահ։ Խարեբաները, առաւ փախուները միշտ ինծի պէս հարուստ մարդիկ կը փնտռեն կողոպտելու համար։ Հետեւաբար զարմանալի չէ ուրեմն երբ հոս սպանիացի մը կողոպտէ զիս, սակէ առաջ ալ ուրիշ խարեբայ մը միեւնոյն բանը բրած ըլլայ ինձ, և ես ալ Սան Ֆրանչիսքօ վազեմ անոր օձիքը ձեռք անցընելու համար։

—Ատոնց ամէնքը աղէկ, պատասխանեց հիւպատոսը, լրջութեամբ, հա ձեզմէ սա միայն կը խնդրեմ որ ապացուցանէք թէ, ճշմարտապէս ձեր գրպանին մէջ էր 1200 ոսկին զոր գողցուցիք։

Գոլէօռի զբաղանէն հանեց թղթապանակը և մէկ քանի վաւերաթուղթեր ներկայեց հիւպատոսին որ կէս մը հաւատալով ձգեց Գոլէօռին որ երթայ։ Այս վերջինը տխուր և յուսաբեկ. երբ սանդուխներէն վար կ'իջնար։

—Մէ՛ր Լավառէս, գոչեց, փոխանակ դիս այսչափ յոգնեցնելու և գլխուս փորձանքներ բանալու, ինչ կ'ըլլար եթէ սա աղջիկս Բէնէլոբը առնէիր ու դարձը լմնցնէիր։ Ուշ կամ կանուխ ա՛նիկա քունկն ճակատ գրուած է։

Խեղճ վաշխառուն անմիջապէս ճամբայ ելաւ դէպի Ֆրանչէսքօ, ու Լավառէսին հանելու տեղով, գլխերը ցերեկուան խառնեց։ Մինչդեռ միւս կողմէ Ալաքա չոգենաւը կատարեալ հանդարտութեամբ ճեղքելով ովկիանոսը, դէպի Ֆրանչէսքօ կը բերէր Լավառէսն ու անգլիացի հայն և աղջիկը։ Ծովին մեղմ օդը առողջարար ազաւորութիւն մը ըրաւ Լավառէսի վրայ, որուն մէջ սկսաւ կեանքը հետզհետէ վերարծարծիլ։ Աշխարհի ամէնէն օրինակելի հիւանդապահը Միս Օռէֆի չափ կանոնաւորութեամբ չպիտի կրնար վարել իր պաշտօնը։ Արդէն եթէ անգլուհին չըլլար, երիտասարդը չատոնց պէտք էր կորսնցուցած ըլլար իր կեանքը։ Այս բարի ու առաքինի օրիորդը ամէն օր երկու երեք անգամ գալով կը մատակարարէր Լավառէսի, վերքերը կը լուար, և առ մէն զոհողութիւն կ'ընէր զայն ժամ առաջ տարի կանգնեցընելու համար։

(Շարունակելի)

ներուն նման ա՛յնպիսի ապահովութեամբ մը կը խօսի իր դատին ի նը-պաստ, որ մէկէ աւելի անգամներ խը-զումը մօտալուտ կը թուէր, բայց անձնական յուզումը իմաստնարար տեղի տալով ազգային շահերուն, խօսակցու-թիւնը կը կանգնայ։

Այդ երկու յօդուածներուն առաջինը կը արամադրէ որ Ռուսիա Ճարոնի յանձնէ երկաթուղիի իր բոլոր իրաւունքները և բոլոր չէնքերը, անոնց վերաբերեալ գետինները և ուրիշ ստացուածները։ Այս գծին արժէքը հաւասար է Ռուսերուն համար Բեթերսպուրգի Մ. Նիքոլա կայարանէն մինչեւ Մոսկուա տարածուող երկաթուղիին արժէքին, և հետեւաբար այլ եւս անտեղի կը նկատեն որ Ռուսիա առանկ կարեւոր գիծ մը տալէն վերջ Ճարոնի պատերազմական տուգանք վճարէ։ Քանի մը տարուան մէջ իր զուտ հասոյթներուն գումարը անագին պիտի ըլլայ։ Խարպինէն մինչեւ Բվանկ-Զօնկ-Ցի, և անկէց ալ դէպի արեւելք ու արեւմուտք Վլատիվոսթոք գացող ամբողջ երկաթուղին Ռուսերուն ձեռքը կը մնայ, ինչ ինչ կորուկ պայմաններով, որոնք ընդհանուր հաշտութեան պայմանագրին մէջ պիտի ճշդուին, և մանրամասնութիւններն ալ մասնագիտօրէն պիտի որոշուին, երբ հաշտութիւնը ընդունուի սկզբունքով։ Նոյն երկաթուղիին Վլատիվոսթոքի մասնաճիւղին վիճաբանութեան միջոցին Ճարոնցի և ռուս լիազօրները բաւական առին տուին իրարու, որովհետեւ Ճարոնցիք յայտնապէս կ'ուզեին սահմանափակել այդ մասնաճիւղը գործածելու Ռուսիոյ իրաւունքը։ Ի մասնաւորի խնդիր եղաւ սա՝ կէսը թէ Ռուսիա իրաւունք պէ՞տք է ունենայ դէպի հարաւ Խարպին գացող երկաթուղիին այդ մասնաճիւղը գործածել զօրք և ռազմամթերք փոխադրելու համար, ինչ որ կրնայ վտանգել Մ. Արեւելքի խաղաղութիւնը, և այս գետնին վրայ էր որ քայլ քայլի հանդիպեցաւ։ Ժամը 9½ին մինչեւ 1, և յետոյ ճաշէն վերջ մինչեւ գրեթէ իրիկուան 7, պահանջումներու, առարկութիւններու, փաստերու և պատասխաններու փոխանակութիւնը չարունակուեցաւ, և ճաշակաժամը երբ մօտեցաւ, համաձայնութիւնը սկսաւ բուրել ժողովարանին մէջ, երկու յօդուածներն ալ ընդունուեցան, և Ռուսիոյ Ճարոնցիներուն ըրած զիջումներու ցանկը խիստ սաստկացաւ։ Զարին պատուիրակները ընդունեցին Ճարոնի առաջարկութիւնը թէ Զինական հողի ո՛չ մէկ մասին մէջ, ո՛չ իսկ ա՛յն մասին մէջ, ուրկէց կ'անցնի Անդրսիպերիականի պողոտան, Ռուսիա զինուորական փոխադրութեանց համար պիտի չգործածէ նոյն գիծը, ո՛չ զինուոր և ոչ պահակ պիտի պահէ այն կողմերը։

Այս զիջումներէն ետքը առաջին մտածումը սա՛ կրնայ ըլլալ թէ Ճարոնցիք պէտք չէ՞ որ գոհանան այս երկաթուղիի փոխարինութիւններէն, և դրամական չահերնին նկատի առնելով դարձին տուգանք պահանջեն։ Այդ գծին արժէքը այսօր իսկ անագին է, և մեծապէս պիտի աւելնայ հետզհետէ։ Կարելի է որ նոյն գաղափարը Թոքիոյի կառավարութեան միտքէն ալ անցնի։ Սակայն, ինչ որ ալ ըլլայ, հաշտարարները կրնան զիրար չնորհաւորել ութը պայմաններուն վրայ համաձայնած ըլլալնուն համար, որոնցմէ մին Ռուսիոյ համար անընդունելի կը նկատուէր ասկէց առաջ։ Որքան ալ վերջնական հաշտութեան մը հեռապատկերը կասկածելի նկատուի ցարդ, ակներեւ է սա՝ իրողութիւնը թէ բաւական յառաջդիմութիւն եղած է, և հետեւաբար մեծ քայլեր առնուած են նորագոյն յառաջացման մը համար։

Նոյն իսկ առաջ կ'երթանք ըսելու չափ որ յառաջիկայ նիստերուն մէջ լաւագոյն արդիւնքներու պիտի հասնինք, որոնք տարբերութեան կէտերը պիտի նուազեցնեն և հաշտութիւնը աւելի պիտի մօտեցնեն, գոնէ ըստ երեւութին։

Այսօրուան նիստին մէջ, որ սկսաւառաւոտուն կանուխ կլիմայական նպաստաւոր պայմաններու տակ, անամպ կապոյտ երկինքով մը, տաք արեւով մը, և անոյշ ծովային սիգով մը, լիազօրները ստորագրեցին երէկի ընդունուած երկու յօդուածները, և սկսան պատերազմական տուգանքին տաղնապալից վիճաբանութեան։ Ռուսաց առարկութիւնը այս մասին կը նանք համառօտել այսպէս.— «Ճարոն մեր վրայ յարձակեցաւ Մանչուրիոյ համար, ուրկէց ելնելու խօսք տուած էինք արդէն, և հիմա կ'ուզուի որ մենք կորիկ դումարներ տանք իրեն, որ յանկարծ մեր վրայ յարձակեցաւ։ Քանի մը ճակատամարտներու մէջ միայն յաղթուեցանք, բայց վերջնականապէս չպարտուեցանք, ուստի այդպիսի նը-ւաստութեան մը չենք զիջանիր։ Երբէք չենք կրնար։» Բաց բուն պատերազմական ծախքերէն զատ ուրիշ ծախքեր կան, զորս չի կրնար մերժել Ռուսիա։ Այսպէս, Ճարոն ռուս գերիները փոխադրեց, բնակեցուց, կերակրեց։ Բնականաբար Ռուսիա ըսելիք չի կրնար ունենալ այս պահանջումին դէմ։ Ռուսիա դրամական խնդիրներու մէջ կծծի չէ, անիկա չատով կը ճանչնայ և կը վճարէ պատիւի պարտքերը և բարոյական յանձնառութիւններ, և առանց վարանելու պիտի վճարէ իր գերիներուն ծախքերը։ Ասիկա ընել իր պարտքն է։ Բայց միւնոյն սկզբունքին վրայ, այսինքն իր թշնամիներուն նախայարձակ ըլլալը սնարդութիւն մը նկատելով իրեն դէմ, իր նուիրական պարտականութիւնը կը համարի դրամ չտալ Ճարոնի, բաց ի այն դրամէն, զոր պիտի վճարէ իր գերիներուն համար, որոնք լաւ դարմանուեցան Ճարոնի մէջ։ Տեսնենք Ճարոնցիք ասով գոհ պիտի ըլլա՞ն։ Անշն պարագայի մէջ, անհաւանական է որ երբ Ռուսիա ծախքերուն մէկ մասը առանիով վճարէ, Ճարոն անվճար մնացած մասի մը համար հարկ տեսնէ շարունակել բաղմածախս և արիւնալից արշաւանքը։ Եւ անհաւանականութեան ատիճանը աւելի կը մեծնայ, երբ քննութեան առնուի և լուծուի 12րդ յօդուածը, ի մասին ձկնորսութեան իրաւունքներու։ Երէկի նիստին մէջ Մ. Վիթթէ և Պառոն Բօշէն այսպէս սկզբունքով մերժելով առագանքի խնդիրը, անցան 10րդ յօդուածին։

9րդ յօդուածը 5դ ին պէս առայժմ մէկ կողմ թողլով, 10րդ և 11րդ յօդուածները նկատողութեան առնուեցան։ Այս յօդուածներուն առաջինով Ճարոն կ'առաջարկէ սահմանափակել Մ. Արեւելեան ջրերուն մէջ Ռուսիոյ նաւատորմը, ինչ որ —Սաղալինն ալ ճարոնական հաշուելով — առ յաւէտ անհետ պիտի ընէ Ռուսիան Մ. Արեւելքէն իբրեւ նաւային Տէրութիւն։

Թէեւ ճիշդ այս պահուս տեղի ունեցած վիճաբանութեան ներկայ չենք մնար, բայց կրնանք ենթադրել թէ Ռուսիոյ պատուիրակը ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ և ի՛նչ պիտի պատասխանէ։ Մ. Վիթթէ և Պառոն Բօշէն անտարակոյս պիտի յայտարարեն թէ ծովու վրայ գանուող ճախրուածներ կրելէ վերջ, և մանաւանդ Ցուշիմայի աղէտքէն ետքը, յառաջիկայ 15—20 տարուան մէջ խիստ դժուար է որ Ռուսիա կարենայ Խաղաղակի վրայ զօրաւոր նաւային ճակատ մը յարդարել, և աւելորդ է որ Ճարոն կամ ուրիշ տէրութիւն մը անհանգիստ ըլլայ այս մասին։ Ռուսիա նոր նաւատորմիղ մը չի կրնար ստեղծել առանց ահագին ծախքերու, և պատերազմէն ետքը ատանկ խոշոր ծախքի տակ չի կրնար մտնել, մանաւանդ անգլեճարոնական յարձակողական և պաշտպանողական զինակցութենէ մը վերջ, որուն համար երկրորդ կարգի նաւային ոյժ մը երբեք նշանակութիւն չունի։ Ասոր համար աւելորդ է Ճարոնի այդ պայմանը, որ ինքնին գոյութիւն ունի արդէն։ Ռուսիոյ համար նուաստութիւն է խոստում տալ այդ մասին, և հաւանական է որ այս յօդուածն ալ այս կերպով վերջնայ այսօր իրիկուան դէմ։

Ցետոյ նկատի պիտի առնուի 11րդ յօդուածը, որ կը պարտաւորէ Ռուսիան Ճարոնի յանձնել չէզոք նաւահանգիստներու մէջ այս միջոցիս զինեալ եղած ու փակուած ռուս մարտանաւերը։ Զարին պատուիրակները կը պնդին թէ այս պահանջումը ո՛չ միայն նիւթական վնաս մը է, այլ նպատակաւոր նախատինք մը, որուն չի կրնար հանդուրժել երբեք Ռուսիա, և նաեւ անիրաւութիւն մը որուն երբեք չենք ենթարկել ինքզինքը։ Նախատինք մը՝ է որ կը նմանի բարկացող ծնողքի մը կողմէ անառակ ազու մը տրուած պատիժին, և այս նախատինքին չի կրնար տակաւ Սլաւազգը որ կը վարուի հիմա դրացիական յարաբերութիւններ վերահաստատել Ճարոնի հետ։ Անիրաւութիւն մըն է, որովհետեւ — կ'առարկեն Ռուսք — միջազգային օրէնքի հակառակ է բոլորովին։ Ո՛չ մէկ եւրոպացի կամ ամերիկացի հեղինակութիւն մը կրնայ նախընթաց մը գտնել այս պահանջումին՝ որ իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ և քմահիր է, կ'ըսեն Ռուսք։ Ասիկա ինչի՞ կը նմանի, կ'ըսեն.—Իբր թէ Ֆրանքֆերման պատերազմէն վերջ Գերմանիա պայման դնէր որ Պելժիոյ և Զուիցերիոյ մէջ փակուած ֆրանսացի զինուորները Վիլհելմ կայսեր յանձնուէին որ զանոնք իր բանակներուն մէջ անցընէր։ Ռուսիոյ արժանապատուութեան դէմ ասկէց աւելի ծանր հարուած չի կրնար ըլլալ, և եթէ Ճարոնցիք պնդեն, գէշը իրենց, կ'ըսեն Ռուսք։ Եթէ ասանկ պայմանի մը համար պատերազմը չարունակէ, քաղաքակիրթ աշխարհը զինքը պատասխանատու պիտի համարի յաջորդ արիւնհեղութեան համար։ Հետեւաբար, Ռուսք կ'ենթադրեն թէ այսօր, վաղը կամ ուրիշ օր, բաւական է որ Ճարոն իրօք հաշտութիւն կը բաղձայ, Պառոն Բօմուրա և Մ. Թաքահիրա ետ պիտի քաշեն իրենց այդ պայմանը։

12րդ և վերջին յօդուածը կը տրամադրէ Ճարոնի յանձնել ռուսական ծովեղերքին վրայ ձկնորսական իրաւունքները Վլատիվոսթոքէն սկսեալ մինչեւ Օխոթսքի ծովը և աւելի վեր։ Այս պայմանին պիտի համակերպին Զարին պատուիրակները, որովհետեւ յայտի է թէ մինչեւ հիմա Ռուսք գրեթէ այդ իրաւունքէն օգտուած չէին, և այսուհետեւ նշան մը չկայ որ Զարին հպատակները երթան օգտուիլ ովկիանոսին այդ թաղուն հարստութիւններէն։

Այս խնդիրն ալ այսպէս լուծուելէ վերջ, հաշտարարները բարեկամաբար պիտի կարգադրեն ամէն բան, բաց ի երկու սահմանային խնդիրներէն, որոնք կը բաժնեն իրենց ազդերը, այսինքն դրամական վճարումը և Սաղալինի յանձնումը, չհաշուելով նաւային զօրութեան սահմանափակումի խնդիրը, որ բան մնքեան արդէն նշանակութենէ զուրկ է։ Հիմա, հանդիսատեսները չեն ուզեր ենթադրել թէ երկու քաղաքակրթ ժողովուրդներ պիտի կռուին այսքան քիչ բանի վրայ, որովհետեւ պատերազմական ծախքերուն մէկ մասը պիտի վճարուի վիրաւորներուն համար, մէկ մասն ալ Ռուսիոյ կողմէ Ճարոնի ձգուած երկաթուղիին արժէքով, և մնացածն ալ չարժէր որ Ճարոնցիք խնդիր ընեն և պատերազմը չարունակեր պատճառ համարին։ Ցիմարութիւն է պատերազմ մղել դրամի համար պահանջուածէն չատ աւելի դրամ ծախսելով։ Նոյն իսկ կ'ըսուի թէ այդ պարագային դրամատէրերը իրենց դրպանի կոճակները պիտի զոցեն և ձայնի կռնան պիտի դարձնեն։ Այս է գոնէ ռուս պատուիրակներուն կարծիքը։

Հոս սեղանաւորական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Ճարոն վերջի վերջոյ դրամական մասը մեծ խնդիր պիտի չընէ, քանի որ Ռուսիա իր վիրաւորներուն և գերիներուն ծախքերը պիտի վճարէ։ Այն ատեն հաշտութեան ճամբուն վրայ կը մնայ միայն Սաղալինը։ Երկու կողմերուն համար ալ գոհացուցիչ իրաւախոտութիւն մը տակաւին առաջարկուած չէ, բայց սեղանաւորները կ'ըսեն թէ այդ ալ կրնայ ըլլալ։ Նախ հանգնանք թէ Ճարոն ինչո՞ւ կը փափաքի կղզին պահել։ Եթէ ռազմագիտական է այդ նպատակը, կարճատեւ պիտի ըլլայ հաշտութիւնը։ Բայց եթէ կղզին առեւտրական և ճարտարարուեստական առաւելութիւններուն համար է, անոր ածուխին, երկաթին, նաւթահորերուն և թերեւս պղինձին և ոսկիին համար է, այն ատեն երկուսնէ բարեացակամութեամբ կարելի ըլլայ թերեւս իրաւախոտութիւն մը գտնել։

Զոր օրինակ, երկու կայսրներուն պատուիրակները կրնան հնարել բանաձեւ մը, որ կարենայ հարթել իրենց տարբերութիւնները։ Պահպանելով հանդերձ Ռուսիոյ պատիւը և անոր Ամուրի նահանգին ռազմագիտական բանալին անոր թողլով հանդերձ, կարելի է Ճարոնի թողու իր բաղձացած առաւելութիւնները։ Որովհետեւ Ռուսք պիտի չթողուն որ Ճարոն տէր ելլայ իրենց կայսրութեան մուտքին, քանի որ չկայ մարդ մը որ թոյլ տայ իր տանը ետեւի դրան առջեւ թշնամիներուն ներկայութեան։

Այս յայտագրէն կարելի է մակաբերել թէ վերջին երեք յօդուածներուն վիճաբանութիւնը չատ ժամանակ պիտի չզոհէ, և կրնայ նոյն իսկ աւարտիլ վաղը, երբ պատուիրակները մինչեւ Բ. (երէկ) իրենց նիստերը պիտի յետաձգեն՝ որպէս զի գրագիրները իրենց գործը աւարտեն, որ դիւրուած է։ Այս դադարը պիտի հանգստացնէ լիազօրները, և առիթ պիտի տայ երկու վեհապետներուն համաձայնութեան առաւելութիւնները կշռելու պատերազմը պատասխանատուութենց դէմ ու պատեհութիւն պիտի տայ հաշտարարներուն դիրքդրոյն քանքը ընելու։ Հետեւաբար տաղնապալից վայրկեանը կը ժամնայ և քանի մը օրերը պիտի բերեն հաշտութիւն կամ պատերազմ։ Ռուսք յուսահատ են, Ճարոնցիք լաւատես։ Իրենց լաւատեսութեան համար ինչ պատճառ ունին, յայտնի չէ, բայց որովհետեւ որոշումը իրենցմէ կախում ունի, աշխարհ ալ անտարակոյս յուսալից է առանց բծախնդիր կերպով ինչո՞ւ համարը հարցնելու։

Եթէ յառաջիկայ շաբթու (այս շաբթու) համաձայնութիւնը ըլլայ, ըլլալիքը հետեւեալն է.— Պատուիրակները բարեփոխելով ու ստորագրելով վիճելի յօդուածները, ինչպէս որ ստորագրած են միւսները, անմիջապէս զինադադար մը պիտի կնքեն, հրամայելով որ բոլոր զինուորական գործողութիւնները դադրին մինչեւ ցնոր ամսոյրիութիւն։ Ցետոյ մասնաղիտական քննութիւններ պիտի կատարուին առուտլ նուազ մեծ փոփոխութիւններու վրայ, որոնց պիտի ենթարկուին համաձայնեալ կէտերը։ Թերեւս այս երկրորդական նկատառումները Բորթսմութի մէջ չկատարուին, եւ ոչ ալ Ամերիկայի մէջ, այլ եւրոպական մայրաքաղաքի մը մէջ։ Բայց ասոնք ամէնը լոկ ենթադրութիւններ են, մէյ մը սա՝ հաշտութիւնը կամ զինադադարը կնքուի։

ԺՈՂՈՎԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԿՈՒ ՕՐԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՎԻԹԹԷ ԵՒ ԲՕՄՈՒՐԱ ԴԷՄ ԱՌ ԴԷՄ

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»ի Օգս. 20ի Երեկոյեան տպագրութենէն

Տէյլի Մէյլի Բորթսմութի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Մ. Սաթօ երէկ յայտարարեց.— «Իմ անդրդուելի համոզումս ա՛յն է թէ դէպի հաշտութիւն կ'երթանք։» Որովհետեւ Սաթօ մինչեւ ցարդ ասանկ վճռական յայտարարութիւն մը չէր բրած, ասիկա չատ նշանակալից է։

Ժողովը երէկ ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը կատարեց դժուար կէտերուն վրայ։ Վիճաբանութիւնը չատ ոգեւորուած էր, բայց խստութեան չդնաց։ Ճարոնցիք իրենց պաղարիւնութիւնը չկորսնցուցին, և ջանացին Ռուսերը համոզել տարօրինակ փաստերով։ Ռուսք Ճարոնցիներէն վար չեն մնար։ Վիթթէ և Բօմուրա չարունակ հեռագիր կ'ստանան իրենց մայրաքաղաքներէն։ Կացութիւնը պիտի փոխուի ժամէ ժամ։

Վիթթէի և Բօմուրայի միջեւ հետեւեալ դէպքը պատահեցաւ.— Վիթթէ ըսաւ.— «Մեզմէ պահանջածնիդ սոսկալի բան է»։ Ճարոնցին պատասխանեց.— «Կ'զգաք թէ ուղիղը միայն կը պահանջենք։ Մեր բրածը իրապէս ձեր բարիքին համար է։»

Պատերազմական ծախքերու խնդրոյն վիճաբանութեան միջոցին ռուս պատուիրակները ըսին.— Առանց մէկ ատակ դեղնելու և առանց խնդիր ընելու պատրաստ ենք ռուս գերիներուն փոխադրութեան և ուսուցման համար ձեր ըրած ծախքերը վճարել։ Նմանապէս պատրաստ ենք վճարելու մէն մի տղայ, զոր ծախսեցիք բնակարան շինելու համար գերիներուն և կամ անոնց ոեւէ հանգստաւէտութեան համար։ Ընդհակառակն բացարձակապէս կը մերժենք վճարել ա՛յնպիսի դումարներ, զորս իբրեւ տուգանք կը պահանջէք մեզմէ։ Պարտեալ Ժողովուրդ մը կրնայ այդպիսի վճարում ընել, ո՛չ ոք կրնայ Ռուսիան այդ բանին պարտաւորել։

Փակեալ նաւերուն յանձնումը

Որովհետեւ Ճարոնցի պատուիրակները ի վիճակի չէին իրենց դրամական պահանջումները բարեփոխել, ուստի սեղանին վրայ եկաւ 10րդ յօդուածը։ Բօմուրա և Թաքահիրա պահանջեցին որ Ռուսիա իրենց յանձնէ չէզոք նաւահանգիստներու մէջ փակուած նաւերը։ Վիթթէ, բարկացած, յայտարարեց թէ մինչեւ հիմա բանակցութեանց պատմութիւններու մէջ ասանկ պահանջում երբեք լսուած չէր, և զարմանք ու ցաւ յայտնեց որ օրակարգ կ'ըլլայ ասիկա։ Այդ պահանջումը ուղղակի կը հակառակի միջազգային օրէնքին հիմնական կանոններուն, և ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհը բարձրաձայնած պիտի բողոքէ, եթէ Ռուսք այսպիսի յօդուած մը ընդունին։

Բօմուրա, ամենայն պաղարիւնութեամբ, միայն թէ իր պարիկ աչուքները արագ արագ թաւալելով ակնարկպիճներուն մէջ, յայտարարեց թէ Ճարոնի պահանջումը կ'արդարանայ սա՝ իրողութեամբ թէ այդ մարտանաւերը իրենց ազատ կամքը զէնքնկեց չեղան, այլ Ճարոնական հալածանքին տակ պարտաւորուած։ Պէտք է տարբերութիւն դնել ճակատամարտին գործին կերպով մասնակցող մարտանաւերուն և չմասնակցողներուն միջեւ։

Վիթթէ, դարձեալ բարկութեամբ, պատասխանեց.— Բուն իրողութիւնը չէզոք նաւահանգստի մը սոչէ անոնց զէնքնկեց ըլալն է։ Միջազգային օրէնքին մեր կողմը ըլլալուն վրայ այնքան վստահ ենք որ, եթէ հաշտութիւնը միմիայն այս խնդրէն կախում պիտի ունենայ, կ'առաջարկեմ որ խնդիրը Ամերիկայի, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ և կամ ուրիշ ոեւէ քաղաքակիրթ Տէրութեան մը օրէնսգէտներուն վճռին յանձնենք։ Հիմակուընէ խօսք կուտամ թէ այդ վճիռը պիտի ընդունինք։

Ճարոնցի պատուիրակները ասոր պատասխան չտուին։

Խաղաղական ոգիի անոսի մէջ Ռուսիոյ ծովային զօրութեան սահմանափակումը

Քիչ մը դադարէ վերջ սեղանին վրայ եկաւ 11րդ յօդուածը, ի մասին Խաղաղական ովկիանոսի մէջ Ռուսիոյ ծովային զօրութեան սահմանափակման։ Վիթթէ քիչ մը յուզեալ չեղաւ։ Արդէն Ռուսներէն մին չոգեւնաւի խուց մը վարձեց, և այս չաբթուան վերջերը Սուրպա կը դառնայ։

Թէև Ռուսք և Ճարոնցիք անտեղիտալի կը թուին, բայց բանակցութեանց խզումը պաշտօնական չէ։ Թղթակցին բաներին նայելով, Ֆրանսա, Անգլիա և Ամերիկա աղդեցութիւն բանեցուցեր են Թոքիոյ և Բեթերսպուրգի մէջ թէ երկու պատերազմիկները պէտք է իրարու զոհողութիւններ ընեն, ուստի Գ.ի (այսօրուան) նիստը խզում առաջ պիտի չբերէ, կը յուսացուի։

Ժողովին ներկայ եղող ռուս անդամ մը յայտարարեց.— «Վիթթէ իր գործը լմնցուց իր առած հրահանգներուն համաձայն։ Հիմա վերջին խօսքը նորէն Բեթերսպուրգի կը մնայ։ Համոզուած եմ որ Ճարոնցիք ռուս մարտանաւերուն յանձնումին ու Խաղաղականի մէջ մեր ծովային զօրութեան սահմանափակումին վրայ տեղի պիտի տան ու պիտի չպնդեն։ Գ.ի նիստը ազատ է, վիճաբանութիւն պիտի չցաուի, Ճարոնցիք իրենք գիտեն ինչ պատասխան տալերնին։ Կ'ըսուի թէ Վիթթէ, Մարթէնս և ուրիշներ այլ ևս յուսահատեն, բայց ամէնքը այնպէս չեն, ինչպէս ևս՝ Մաքէնի թղթակիցը։

Գ.ի նիստը հաշտութեան բուն ժողովը պէտք է նկատել։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՐՕՔԻ ՄԷՋ.

— Ֆրանսական Ճաուցագիր մը.— Ֆրանսական կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակեցաւ՝ Յուլիս 8ի համաձայնութենէն ի վեր Մարօքի վրայ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև բանակցութեանց պատմութիւնը կ'ընէ։ Յուլիս 10ին գերման կառավարութիւնը ֆրանսական կառավարութենէն խնդրեց ծրագիր մը ներկայացնել Մարօքեան ապագայ ժողովին գումարման համար։ Յուլիս 22ին Մ. Ռուվիէ կարճ ծանուցագիր մը յանձնեց գերման դեսպան Բաուլին իշխանին, ցոյց տալով ա՛յն կէտերը՝ որոնց վրայ պիտի պատրաստէր ուղղուած ծրագիրը։ Օգստ. 1ին Բաուլին իշխան տուաւ Նոյն ծրագիրը, ինչպէս նաեւ նամակ մը որ կը բացատրէր թէ ինչ սկզբունքներու վրայ պատրաստուած էր ծրագիրը։

Ակէց առաջ ֆրանսական կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրուած էր Ֆասի գերման պատուիրակ Թաթենպախ կոմսին արարքներուն վրայ, որով կը պարտաւորէր Մարօքը մենաշնորհներ ընել գերմանական առուներու, եւ Մ. Ռուվիէ այս մասին խօսեցաւ Բաուլին իշխանին, և յետոյ խօսակցութիւնը զբաղուեցաւ ալ հաղորդեց Յուլիս 29ին և 31ին։ Այս խնդիրը դարձեալ խօսակցութեան նիւթ եղաւ Օգս. 1ին Մ. Ռուվիէի և Բաուլին իշխանին միջեւ տեսակցութեան միջոցին, եւ նոյն առնները Գերլինի ֆրանսական դեսպանը ուղղակի երկու անգամ դիտողութիւններ բրած էր Գերման կառավարութեան։ Օգս. 4ին Իշխան Բաուլին դրաւոր պատասխան մը տուաւ Մ. Ռուվիէին, և խոստացաւ լիուլի բացատրութիւններ տալ Թաթենպախ կոմսէն պատասխան առնուելուն պէս։ Ֆրանսական կառավարութիւնը միշտ այն կարծիքէն եղած էր որ՝ իբրեւ ուղղակի հետեւանք Յուլիս 8ի Ֆրանքֆերման համաձայնութեան՝ Ֆասի մէջ գտնուող երկու Տէրութեանց ներկայացուցիչներուն պէտք էր հրանգ տալ որ ոեւէ գործողութենէ ետ կենան առանց կեդրոնական կառավարութեան դիտակցութեան։ Ֆրանսական կառավարութեան բռնած ընթացքը ցոյց կուտայ թէ ո՛րքան հաւատարմութեամբ անկեղծ մնացինքը Գերմանիոյ հետ իր կնքած համաձայնութեան ի մասին Մարօքի։ Գերման կառավարութիւնն ալ յամախակի հաւատիքներ տուած էր թէ կնքուած համաձայնութիւնը պիտի յարգուէր։

Գերմանիոյ կողմէ մարօքի եղած փոխառութիւնը մեծ խնդիր առաջ բերած է դարձեալ Բարլզի և Լոնտոնի մէջ։ Գերման թերթերը էր պատասխանեն թէ Ֆրանսա չի կրնար իրաւունք ունենալ ինք միայն փոխառութիւններ ընելու Մարօքի։ Միմիայն իր սահմանգծական իրաւունքը կրնայ ունենալ։ Կ'երեւի թէ այս Մարօքի գործը դարձեալ պիտի մնծնայ երկու Տէրութեանց միջեւ։

ԱՆԳԼԻՍ ՊԱԼԹԻԿԻ ՄԷՋ.—Դանիոյ կառավարութիւնը մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ չգեղ ընդունելութիւն ընելու համար անգլիական նաւատորմին, որուն սպաները Քօբէնհակ պիտի այցելեն։ Հիւրասեր մանաւանդ մարդիկ նախագահն է արտաքին գործոց նախարարը։

Գերմանական նաւանգիստներուն մէջ ալ պատրաստութիւններ կը տեսնուին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊՈՒԷՐԼԻՇ, 20 Օգոստոս.—Հաշտութեան բանակցութիւնները առաջիկայ չաբթու պիտի աւարտին։ Տէրութիւնները փութով կը միջամտեն՝ նը-պաստաւոր արդիւնք մը ձեռք բերելու համար։ Նախագահ Ռուզվէլթ առաջարկեց լուծում մը զոր ընդունելի կը դատէ։

ՊԷՐԼԻՆ.— «Պէրլինէր Թակպլաթ»ի Բորթսմութի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ իմանալով որ հաշտութեան բանակցութեանց մէջ դժուարութիւնները երկու կէտի կը վերաբերին, զորս Ռուսք անընդունելի կը նկատեն, իրաշեղ անձնաւորութեան մը դիմեց որ յայտարարեց թէ վիճաբանութեան ենթարկուած կէտերէն մէկն է՝ Մ. Արեւելքի մէջ ռուս նաւային զօրութիւնը սահմանափակել, իսկ միւսը յայտնի չէ։ Այս կէտը, սակայն, կը գտնուի այն կէտերուն մէջ զորս թղթակիցները կը լսեն։ Բորթսմութէն կը հեռագրեն «Լոքալ Անցայկը»ի թէ երեքշաբթի օրը (այսօր) արդէն ընդունուած Բորթոքրները վերստին պիտի կարդացուին, բաղդատուին և վերջնապէս պիտի ըստորագրուին։ Այս պարագան պիտի հաստատուի մասնաւոր առենագրութեամբ մը։ Ցետոյ վիճաբանութիւնները պիտի վերբսկսին՝ այն չորս կէտերուն վրայ որոնց մասին անհամաձայնութիւն կայ։ Պիտի աշխատուի գտնելու թէ կարելի է վերջնական լուծման մը յանգիլ։

ՕՅՍԹԷՐՊԼԷՆ.—Պառոն Ռոզէն կէս օրին հոս հասաւ և խսկոյն Մ. Ռուզվէլթի ամարանոցը գնաց, նախագահին հետ խորհրդակցելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Քաղաքական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Անգլիոյ թագաւորը դիմում ըրեր է Բեթերսպուրգ և Թոքիո, որպէս զի երկու տէրութիւնները փոխադարձ զիջողութիւններ ընեն՝ հաշտութեան կնքումը դիւրացնելու նպատակով։ Թոքիոյի մէջ առաջուն նորարարաց խորհուրդ գումարուեցաւ քննելու Պառոն Բօշոյի զեկոյցները՝ հաշտութեան բանակցութեանց մասին։

—Պերլինէ կը հեռագրուի թէ գերման կառավարութիւնը միջամտեց, և ուժ տուաւ նախագահ Ռուզվէլթի ջանքերուն, որպէս զի հաշտութեան բանակցութիւնները չխզուին, և հաշտութիւն կնքուի։

ԲՈՐԹՍՄՈՒԹ.—Հաշտութեան ժողովը դեռ չվերսկսաւ իր նիստերուն։ Շատ հակասական լուրեր կը չրջին։ Թղթակիցներէ ոմանք հաշտութեան բանակցութենց արդիւնքին վրայ լաւատես են, իսկ ոմանք յուսահատ։ Այնպէս կը կարծուի թէ այսօր վաղը հրաման մը պիտի հասնի Զարէն, և անոր վրայ պիտի որոշուի ամէն ինչ։ Երէկ իրիկուն ռուս պատուիրակները նիստ գումարեցին Մ. Վիթթէի մօտ։ Կը կարծուի թէ այս ժողովին մէջ պատրաստուեցաւ Զարին դրկուելիք վերջնական տեղեկագիրը։ Այս տեղեկագիրով, ռուս պատուիրակներէ ոմանք կ'առաջարկեն Ճարոնի թողուլ Սաղալինը, իսկ ուրիշներ կ'առաջարկեն պատերազմական տուգանք վճարել։ Բայց ռուս ո՛չ մէկ պատուիրակ կ'ընդունի որ թէ՛ պատերազմական տուգանք վճարուի և թէ Սաղալինը տրուի Ճարոնի։

ՊՈՒԷՐԼԻՇ.— Հաստատուեցաւ այն հեռագիրը թէ Ճարոնական նաւատորմը դէպ ի Հնդկաստան կ'երթայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—(Պաշտօնական).—Հընդկաստանի փոխարքայ Լորտ Քըրզըն հրաժարեցաւ, վասն զի Անգլիոյ դահլիճը չուզեց փոխարքայական Խորհրդին աւագ անդամ անուանել զօր. Գէրրոուին զոր Լորտ Քըրզըն առաջադրած էր։ Քանատայի Նախկին կուսակալ Լորտ Մինթօ Հնդկաստանի փոխարքայ անուանուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Թանմէրէն կը հեռագրեն թէ Մարօքի կառավարութիւնը մերժեր է Ֆրանսական դեսպան Մ. Թաթենպախի դիմումը, ազատ արձակելու Ֆրանսական հպատակ մը, որ անիրաւ կերպով ձերբակալուած էր։ Ֆրանսական դեսպանը կը պնդէ, հաստատում մը ալ պահանջելով։

— Հավաս կը ծանուցանէ թէ Սէնթ-Լիթիէի ֆրանսական զինագործարանը յաջողեր է աւարտել Տրաք անունն խորտակեց թնդանօթի մը չինութիւնը որ մէկ վայրկեանի մէջ 310 ռումբ կ'արձակէ։

— Նշանաւոր նկարիչ Գուկրը մեռաւ։

ԱԹԷՆՔ.—Երէկ կատարուեցաւ բացումը Վոլոյի երկրագործական ցուցահանդէսին։ Ներկայ էին վարչական և ներքին գործոց նախարար Մ. Ռալլի, երկրագործական նախարար Մ. Խրիսթոբուլօ, և պատերազմական նախարար Մ. Մավրոմիխալի։ Արարողութիւնը չատ փայլուն եղաւ։ Ճառեր արտասանուեցան։ Ցուցանդէսը պիտի փակուի հինգշաբթի օր։ Վաղը տեղի պիտի ունենայ Վոլոյի մէջ՝ քաղաքապետներու ժողովը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՌՈՒՍԱՀԱՅ եկեղեց. և դպրոցական կալուածներուն ետ վերադարձուելուն առթիւ Պոլիս գտնուող եպիսկոպոսները, իբրեւ միաբան Մ. Իշխանեանց, շնորհակալութեան գիր մը պիտի ուղղեն Վեհ. Զարէն, պատկանեալ իշխանութեան մէջ։

—Մ. Պատրիարք Հայրը կիրակի օր Պէշիւքթէրէ գտնուելուն առթիւ Ռուսիոյ դեսպանատունը գնաց և շնորհակալութիւն յայտնեց դեսպան Մ. Զինովիվի, Վեհ. Զարէն մէկ ուղգրով Ռուսահայ եկեղեց. և դպրոցական կալուածներուն ետ վերադարձուելուն համար։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ գործակատար Արիս էֆ. Ցէտճեան շաբաթ օր Բ. Դուռը երթալով, այցելեց Ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշայի։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ վաղը

որ կը փափագէի որպէս զի մանկական երգերու խնամ տարուէր, թէ՝ երգեցողութեան երաժշտական տեսակէտներէն։ Մանկական պարտէզներու մէջ ստէպ կը հանդիպէր ինձ լսել կաղացող ոտանաւորներ, անլի իմաստներ, անհամ եղանակներ, և քանիցս կարծիք ալ յայտնած եմ, որ լաւ ընտրութեամբ և ճաշակաւոր արտասանութեամբ երգեր արուէին մեր մատաղերամ մանկտուոյն բերանը։ Ձեր հրատարակութիւնը, սիրելի, համապատասխանն է այդ նպատակիս. լաւ գրողներու ոտանաւորները լաւապէս եղանակաւորեր էք, և կը փափաքիմ որ այն ընդհանրանայր և սովորական դառնայր բոլոր մեր վարժարաններուն մանկական և տարրական չրջանններուն մէջ։ Դիտողութեան արժանի կը համարիմ եւրոպական խազերով ձայնագրնիդ ալ՝ որ մէկ կողմէն մեր երգերուն աւելի տարածում և միւս կողմէն չափերուն ալ աւելի տարածութիւն կուտայ։ Որովհետև դուք, սիրելի, մեր եկեղեցական երգեցողութեանց ալ յառաջադէմ վարպետներէն մէկն էք, պատեհ առիթ կ'համարիմ իբր հարց առաջարկել ձեզ, և բոլոր ձեր պաշտօնակից դասապետներու և դպրապետներու թէ ինչ գաղափար ունին արդեօք՝ եկեղեցական երգեցողութեանց համար ալ եւրոպական խազեր ընդունելու մասին։ Կը վստահացընեն արդեօք թէ եւրոպական խազերը կրնան ըստ ամենայնի թարգմանել, այսինքն ձայնագրել մեր բոլոր եկեղեցական եղանակները։ Եթէ այդ վրստահութիւնը ստացուի, պիտի կարենամ աւելցնել թէ եւրոպական խազերէն պիտի քաղեմք երկու մեծամեծ օգուտներ, մինն է՝ մեր եկեղեցական երգերը օտարաց ալ ծանօթացնել և տարածել, երկրորդն է որ պիտի դիւրացնեմք մեր եկեղեցական երգիչներու գործը և դպիրներու կամայական և քմահաճոյ երկարացումները պիտի խափանուին։ Այսչափ իբր միջանկեալ խնդիր։ Գաւեան Գալլայիկեռուդ դառնալով, կը մաղթեմ որ արդեամբ ալ քաջալերուիք և նախակրթարաններու համար ալ դպրոցական և եկեղեցական երգեցողութիւններու հատոր մը պատրաստելու յորդորուիք և յաջողցնէք։ Մաղթեմ սիրելութեանդ կար և զօրութիւն, բազդ և յաջողութիւն և ողջ լինել ի տէր յաւէտ»։

ԹՕՐ ԳԱԲՐԻԻ Թաղ. Խորհուրդը իր հրաժարականը մատոյց Ս. Պատրիարք Հօր։

ԲԱՐԵՐԴԻ Առաջնորդարանէն Ս. Միւռոն խնդրուած ըլլալով, երէկ Պատրիարքարանէ բաւականաչափ Միւռոն ղրկուեցաւ, Տրապիզոնի Առաջնորդարանին միջոցաւ։

ԲԻՐԱՑԻ Թաղ. Խորհուրդը Տոլապ Տէրէի Արշակունեան վարժարանի խարխուլ վիճակը յայտնելով անօրինութիւն մը կը խնդրէր Պատրիարքարանէն։ Այդ խնդիրը Տնտես. Խորհուրդին յանձնուած ըլլալով, հինգշաբթի օր նոյն Խորհուրդին անդամներէն Սարգիս էֆ. Տանիէկեան ընկերակցութեամբ Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Սահակ Ղազարոսեան և ճարտարապետ Աւետիս Բէքմէզեան էֆէնտիներու, Տոլապ-Տէրէ երթալով ճարտարապետական քննութեամբ մը պիտի անցընեն խարխուլ վարժարանը։

ՎԵՆԵՏԻԿԻ Միսիթարեաններէն Հ. Եսայի Տայեցի և Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեան վարդապետները երէկ Ազգ. Պատրիարքարան այցելեցին։

ՊԻԼԷՃԻԿԻ Վսեմ. կառավարիչը Տ. Մովսէս եպս.ի տաներէքամեայ բարւոք պաշտօնավարութեան մասին նամակով մը իր գոհունակութիւնը յայտնած է Ս. Պատրիարք Հօր։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԻ Թաղ. Խորհուրդը գրով մը իր գոհունակութիւնը յայտնած է Ս. Պատրիարք Հօր, Տ. Մկրտիչ վրդ. Աղաւնունիի բարւոք պաշտօնավարութեան մասին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՑ ազգ. վարժարաններու նորընտիր տեսչուհի Օր. Վեհանոյշ Սահակեան մտերիս պիտի մեկնի պաշտօնատեղին։ Օր. Սահակեան կարող ուսուցչուհի մը, և մանաւանդ ֆրանսերէն լեզուի հմուտ ըլլալով, տարակոյս չունինք թէ օգտակար պաշտօնավարութիւն մը պիտի ունենայ։

ՀԱԼԻԼԷՆ կը գրեն մեզի.— Յուլիս 17ին Ս. Եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ տեղւոյս դպրոցին վկայականաց և մրցանակաբաշխութեան հանդէսը։ Ներկայ էին ի մէջ այլոց Իսմաիլ վարժարանին ուսուցչական մարմինը, Մէարիֆի հաշուակալը, քահանաներ և ուրիշ երեւելիներ։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով որուն ներկայք յատնկայս ունկնդրեցին։ Յետոյ անօրէն Պօտիկեան էֆ. թուրքերէն ուղերձ մը կարդաց, որմէ վերջ չրջանաւարտներ կարգաւարտաւորեցին իրենց ճառերը, որոնք թէև կարճ բայց կոկիկ գրուած էին։ Տնօրէնը խրատական մը խօսեցաւ չրջանաւարտներուն։ Վկայականները եւ մրցանակները բաշխուելով, հանդէսը փակուեցաւ պանպանիով մը։ Տնօրէնը հրաժարած ըլլալով Հոդաբարձութիւնը որոշեց ուրիշ մը չդնել, այլ ֆրանսերէնի և արաբերէնի մնայուն դասատու մը բռնել և Տնօրէնին դասերն ալ բաժնել միւս ուսուցիչներուն միջև, որոնց մէջ կարողներ չեն պակիր։

ՀԱԼԻՊԻ կուսակալութենէն տրուած հրամանագրով մը Հալէպ-Անթեպի Առաջն. փոխանորդը Տ. Կարապետ քհնյ. Կիլելեզեան կ'արտօնուի իբրեւ անդամ մասնակցիլ Անթեպի Խարէի ժողովին։ Առաջն. փոխանորդը սկսած է կանոնաւորապէս մասնակցիլ ժողովին։

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ տիկին մը՝ Տիկին Թէրէզա, ասկէ առաջ Հայ-Հռոմէական Պատրիարքարանին բողոքած էր իր ամուսնին անկարողութեան դէմ և Պատրիարքարանն ալ առժամանակեայ կերպով բաժնած էր զանոնք։ Յիշեալ Տիկինը սակայն Ազգ. Պատրիարքարան դիմած էր վերջերս Հայ Եկեղեցին ընդունելով ամուսնանալու համար Հայ երիտասարդի մը հետ։ Պատրիարքարանը կնոջ ըսածները ստուգելու հաւար հարցում ուղղած էր Սագրդ Աղաճի Պատրիարքարանին, ուրկէ պէտք եղած պատասխանը ստացած ըլլալով, որոշեց յիշեալ Տիկինը ընդունիլ Հայ եկեղեցին ծոցը։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆԵՏԱՆԱԽՕՍԱՔՔԸ

Այս կիրակի գիշեր Բերա, Մանուէլեանց բնակարանին մէջ վայելուչ հանդէսով տեղի ունեցաւ Նշանախօսութիւնը Օր. Էլիզ Մանուէլեանի, Զարեհ էֆ. Քրիստոսուրֆի (Դաւրէժ) հետ, ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականներու և բարեկամներու։

×

ԿՆՈՔՆՑ

Կիրակի, Մայր եկեղեցիին մէջ մկրտուեցաւ Տիար Պօղոս Ալպոյաճեանի նորածին զաւակը, կնքաստութեամբ Տիար Արշակ Ալպոյաճեանի և ձեռամբ Տ. Յովհաննէս քհ. Մերկերեանի։ Նորածինը կոչուեցաւ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԵՂԻԼ էֆ. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ, (Պալակէտի) 1195 թիւէն մեր պատանեաց Օսմ. մանաւասդով կրնաք ուղղակի մեզ դրկել։

Պատեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ բոլոր ազգականներուն և բարեկամներուն, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ փոքրիկն ԱԲՐԱՄ ՊԱՊԱՅԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ԱՏԱՐԱԳԱՐԻ

Մեր բաժանորդներուն

Թերթերու կանոնաւոր առաքման համար այսուրեմն սկսեալ որոշած ենք՝ տեղւոյն մեր գործակալ Սարգիսեան Ստեփան էֆ.ի հետ համաձայնութեամբ, առանձին հասցէներով դրկել բաժանորդներուն թերթերը, փոխանակ ծրարով դրկելու, ինչպէս կ'ըլլար ասկից առաջ։

ԲՈՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

21 Օգոստոս 1905

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	99 65
Բէյժի		(Tab. Turcs)	413 —
Օսմ. Միացեալ		(R. Nv. Unif.)	91 25
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	132 50
Պանգ Օթթ.		(Banque Ott.)	594 —
Թրանսվաալ		(Transvaal)	79 —

ՆԵՐՔԻՆ

ԿՈՅՍ. ՏԱՐԵԴԱՐՁ. — Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան Տարեդարձը տօնելու համար այժմէն պատրաստութիւններ կը տեսնուին։ Նոյն օրը չրջաբերութեան պիտի դրուին օսմ. նոր նամակադրոշմները որոնց մէկ ալպոմը մատուցեցաւ Կայս. Պալատ։ Նոյնպէս հրապարակ պիտի հանուին Հիճազի երկաթուղիին տեսարանները ներկայացնող պատկերաղարդ քարթ-բոստքներ, որոնց հասոյթը երկաթուղիին պիտի պատկանի։ Հանրային հատատութեանց բացումներ ալ պիտի կատարուին։ Անատոլուի երկաթուղիին Ցէնէր Պաղչէի մասնաձիւղի նոր կայարանը, Պէրուսի արտաքին վարժարանը և Դամասկոսի կառավարական նոր չէնքը պիտի բացուին այդ օրը։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանը, աւանդական սովորութեան համաձայն կղզիին միսիք խաղողին նախախայրիքը, զարդարուն կողովներու մէջ դրուած, մատաւոր պաշտօնէի մը ձեռամբ Պոլիս ուղարկեց։ Այս նուէրները Սամոսի գիւանին անօրէն կանքօ էֆ.ի ձեռամբ մատուցուեցան Կայս. Պալատ, Սամոսի ժողովուրդին երախտագիտական մէկ ուղերձին հետ։

ԹՈՒՐԲԻՊՈՒԼԿԱՐ Թղթատարական և հեռագրական պայմանագիրը, որ վաւերացաւ Կայս. Իրատէով, հոկտեմբեր 1էն սկսեալ գործադրութեան պիտի դրուի։

ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐ. — Պրուսայի կուսակալը Բ. Դրան ուղղուած նամակով մը կ'առաջարկէ Մուտանիա Պրուսա երկաթուղին երկարել մինչև Պուզ-Օյուզ կամ Զիթլի։ Այս ծրագիրը ուսումնասիրելով ձեռնհաս պաշտօնարանը, սկզբունքով ընդունելի դատեց և որոշեց արտօնութիւն տալ այդ չինութեան, եթէ Պրուսա-Մուտանիա երկաթուղիին արդի ընկերութիւնը չնեղ զայն, առանց քիլոմէթրական երաշխաւորութիւն պահանջելու։

—Համա-Հայէպ նոր երկաթուղիին չինութեան համար կազմուած մասնաւոր յանձնաժողովը որոշեց որ չինութիւնները միեւնոյն ժամանակ սկսին Համայէն, Հալէպէն և Սէրաքապէն։

«ՖԻԳԱՐՕ» ԵՒ «ԻՆԹԻՐԻԱԼ».— Ինչպէս յայտնի է կալուածի մը կամ հողի մը ֆեռադի և Իթիմալի գործողութիւնները կատարելու համար Տէֆթէրխանէի պաշտօնեաներուն պէտք է ցոյց տալ կալուածական տուրքի դիւանէն տրուած իլմիխաբէր մը թէ տուրքերը ամբողջովին վճարուած են և թէ գրաւ կամ այլ կարգի ուրիշ արգելք մը չկայ։ Նաև այդ իլմիխաբէրներուն վրայ հարկ եղած գործողութիւնները կատարուելէ ետքը Տէֆթէրխանէի պաշտօնեանները տեղեկագիր մը կը դրկեն տուրքերու դիւանին՝ տուրքերու արձանագրութիւնները ըստ այնմ փոխելու համար։ Արդ, նկատելով որ տուրքերու արձանագրութիւնները կանոնաւոր չեն, վասն դի 15 տարի առաջ անձի մը վաճառած կալուածը տակաւին տուրքի համար անուն անունովը արձանագրուած է, ուստի Տէֆթէրխանէի վերաքննչութիւնն տեղեկութիւն ուղուեցաւ՝ հարկ եղածը ընելու, որպէս զի տուրքի արձանագրութիւնները կանոնաւոր կերպով կատարուին։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Գ. Լանովարի որ Պուքրէշ կը գտնուէր երէկ Պոլիս դարձաւ։

ԱՐՄՏԻՐԻ ԲԵՐԲԸ.— Անատոլուէ և Բուսկիլիէ առնուած սեղեկութեանց նայելով, արմտիքի բերքը այս տարի առատ է և գիներն ալ զոհացուցիչ։ Այժմ փութով կը կատարուին ապրանքներու փոխադրութիւնները դէպի արտածման կեդրոնները։

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Նկատելով որ դեղագործները յաճախ դեղադրի մը գինը իրարմէ շատ մեծ տարբերութեամբ կը պահանջեն, ձեռնհաս պաշտօնարանը յարմար դատեց որոշում մը տալ, որպէս զի դեղագործները միօրինակ գին պահանջեն։

ԿԱԼԱՅԻ Օսմ. փոխ-հիւպատոս Հրանտ պէյ Նորատունկեան որ Պոլիս կը գտնուէր, իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ։

ՍԿԻՒՏԱՐ, Սէլիմիէ, Համամ փողոցին մէջ երկու յոյն նպարավաճառներու խանութը օրի ծախելու մասին Թարք թերթերը դիտողութիւն բրած էին։ Յիշեալ Համամ փողոցը մեր երկրի թերթին մէջ սխալմամբ Տաղ Համամ փողոց գրուած էր որ Սէլիմիէէն շատ հեռու է և կը գտնուի Սէլամսըզի մօտ և հոն երբեք օրիի պատճառաւ անտեղի մրցադէպեր տեղի չեն ունենար։ Սամսի պէյի և իր սատարակրդ պաշտօնէից աշխոյժութիւնը ամէն դոգովեստի արժանի է։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԱՄՍՈՆԻ ՀՐԴԵՀԸ. — Սամսոնէ հասած նամակներ հետեւեալ կերպով կը տեղեկացնեն անցած Հինգշաբթի գիշեր պատահած հրդեհը.— Հրդեհը սկսաւ Մաքսատան մօտ, Իսլամաց Թաղէն, փոքր ճաշարանէ մը։ Բոցերը անմիջապէս տարածուեցան և 3 թաղերու բամնուելով, այնպէս որ գերմարդկային ճիգերով հազիւ կարելի եղաւ զանոնք կասեցնել։ 5 ժամուան լաւիրզումէ մը ետք այրեցաւ չուրջ 50 տուն, խան, խանութ և Օթէլ տր Սրամպուլ պանդոկը։ Ընդհ. վնասը 10,000 ոսկի կը գնահատուի։ Տուներուն և խանութներուն մեծ մասը ապահովագրուած էին, միայն խաներէն և պանդոկէն ապահովագր. ընկերութեանց վնասներն են 84,200 ֆրանք։ Մարդու կորուստ չկայ։ Կ'ըսուի թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած էր խոնարարին կողմէ, որ իր խանութը ուզեց առաջ ապահովագրած էր 100 ոսկիի։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն բացաւ և ձերբակալեց այդ խոնարարը։

ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ.—Բերա, Եէնիչէհիրի չուկան Նշան աղա կարապետեանի 8 տարու աղջիկը Հայկանոյշ, կիրակի իրիկուն ժամը 9½ին ատենները տունէն դուրս կ'ելլէ կապմն առնելու համար։ Ինչպէս յայտնի է, Էէլվանիները այս եղանակին կաղին կը ծախեն և եգիպտացորեն կ'եփեն։ Աղջիկը երբ զբաղած էր իր փոքր առուտուրով, ինչպէս կ'ըսուայ բոցերէն կը բռնկի իր չոլազգեստը։ Հայկանոյշ տեսնելով բոցերը որ զինք կը չրջապատէին, կ'ոսկի պռռալ ու վազել։ Բաղմութիւնը ապած կը դիտէր այս տեսարանը, առանց օգնութեան փութալու։ Հարպիկի նուագածուներու խումբէն Սէր Զաւուշ Մուսթաֆա էֆ., որ նոյն պահուն հոնկէց կ'անցնէր առաջ նետուելով կ'աշխատի մարել։ Բայց երբ կը տեսնէ թէ իր ճիգերը անզօր են, աղջիկը բռնելու պէս կը գլտորի փողոցին մէջ լեցուած աղտոտ ջուրին մէջ և այսպէս կ'աղատէ հէգ փոքրիկը սարդ մահէ մը։ Այս քաջ պիտուորին ձեռքին մատները այրած են։ Աղջիկը այրուցքներ ստացած է աջ սրունքին և կուրծքին։

—Անցած ուրբաթ իրիկուն, Բուռլի Հիսարի ծովեզերք, երբ Գալաթիոյ փոխատարերէց Տ. Մեսրոպ քահանայի 8-9 տարու տղեկը ձուկ կ'որսար, ծով ինկաւ, բայց խկոյն Ալի անուն երիտասարդ մը ծով նետուելով ազատեց այս կանխատես ձկնասէրը։

ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ԽԱԶԱԳՈՐԾ ՄԸ.— Անտիբի Յունաց Նախկին Պատրիարք Տ. Սբրիտոն որ Եէնի Գիւղ կը բնակի, կերակի առտու եկեղեցիէն դարձին կը նշմարէ որ սենեակը տակնուվրայ եղած և գողցուած են 150 ֆրանսական 110 օսմանցի և անգլիական ոսկի, մէճիտիէ և օսմանիէ հինգ պատուանշաններ և ուրիշ օտար պատուանշաններ, թանկագին ընչաւորութիւն մը, չորս խաչ, ոսկի մատնի եւայլն։ Անմիջապէս քննութեան ձեռնարկուելով կը հաստատուի թէ Պատրիարքին տան վարի յարկը բնակող Յոյն քահանային 15 օրէ ի վեր կուգար Սաքըզեի Երկի անուն մէկը որ իր, որպէս թէ ուսեցած ձեռքը կարդացնել կուտար։ Այդ օրը դրացիները կը տեսնեն որ Երկի դանկն կ'ելլէր ծրարով մը։ Այժմ հասկցած է թէ գողը այդ հաւատացեալն է եղեր, որ կը փնտրուի։

ՊՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Երկու քէֆալօնխայներ, չրջուն փերեղակ Արիսթոտէլի և չղեենաւերու մէջ աշխատող Նիքոլի կոչի բռնուեցան լուսցարարին տրուելիք 8 ղ.ի պարտքի մը համար։ Նիքոլի որ զինով էր, զայրացով զինքն հանեց և մեկց հակառակորդին կողը։ Արիսթոտէլի վայրկենապէս մեռաւ։

—Դրած էինք թէ Բազլը-Զէչմէ խաղախող Բանայօթ սպանած էր իր արհեստակիցներէն Անտոնը։ Այդ գիշեր երկուքն ալ զինով երբ տուն կը դառնային, Անտոն լկտի առաջարկ մը ըրաւ որմէ բարկանալով Բանայօթ, առաւ Անտոնի քով գտնուած դանակը ու կուրծքէն և կոկորդէն վիրաւորեց զայն։ Անտոն վայրկենապար մեռաւ։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԴԱՍԱՏԳԻՒՂ.—ՄՕՏՍ.

Կը բացուի Սեպտեմբեր 5ին (ըստ Հին Տ.)։ Այս հաստատութեան նպատակն է ապահովել աշակերտներուն բարոյական և մտաւորական կրթութիւն մը ազգային պահանջումներուն համաձայն։ Առ այս, բացի փափաքներէ՝ որոնք վարժարանի վարչական մարմինը կը կազմեն, ունի մայրաքաղաքիս հայ և օտարազգի լաւագոյն ուսուցիչներու գործակցութիւնը, որոնցմով կը կազմուի քսան հոգիէ բաղկացած ուսուցչական խումբ մը։

Կ'աւանդեն հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, անգլերէն, լատիներէն և իտալերէն լեզուները։ յատուկ վճռաբանական դասընթացք և կրթասրտական ընթացքի ուսումները, ինչպէս նաև գծագրութիւն, նկար, մարմնամարզ ձ դասեան երաժշտութիւն փողերգութիւն (fanfare) են։

Աշխուրջ և հոյգական հսկողութիւն մը կը տիրէ աշակերտաց բարոյականի և կրթութեան վրայ։ Վարժարանս իր ծնողներուց և օգտուն բարձր դիրքով՝ Պոլսոյ մէջ ամենէն հաղուագիւտ ուներէն մէկն է և ուժգնած է առաջնորդական կարգ որ մինչեւ ցոյցնելով մէջ այս տարի ևս նորութիւններ պիտի ներմուծուի։ Վարժարանիս ընդհանուր տարեշրջանը երեան ի գալիկ ամենայն բարի պայման հանդիսաբաններ, և ուստի գիւ. ամենայն գոյնեղուն կ'ելլայ ամ գնորդ՝ Մխիթարեան վարժարանց ենանալ։ Թեան կոչմէ, անանց ապագան լիաբեր ապահովելու հանար ինչ որ մեծ ուեաւելութիւն մըն է Պոլսոյ միւս վարժարաններուն վրայ։

Վարժարանիս տարեկան գումարն է գիլերօթիկներ՝ հանար 25 օսմ. լիրա։

Աւելի մանրամասնութիւնց համար դիմել վարժարանիս Տեսչութեան։

Վարաբեսս չ Տ. Յովհաննէս վրդ. Թրատան Գասրքեոյ—Մօտս։

ԳԻՇԵՐՈՒԻՍԻ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 21 Օգոստոս.— Բորթամաթէ կը ծանուցանեն թէ ռուս և ճաբոնցի պատուիրակները կը յայտարարեն բացարձակապէս թէ՝ իրենցմէ ոչ մին և ոչ միւսը տեղի չպիտի տայ ոչ պատերազմի տուգանքի և ոչ Սաղալին կղզիի խնդրոց մասին։

—Ամերիկեան լրագիրները դեռ արդիւնք մը կը չուան նախագահ Բուզվէլթի և ֆրանսական ու անգլիական կառավարութեանց միջամտութենէն, որով կ'ուզեն հաշտութիւն առաջ բերել Ռուսիոյ և Ճապոնի միջև։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէն կը ծանուցանեն թէ՝ Ճարոնական Սեաղաժողովը նիստ գումարած է, հաշտութեան բանակցութիւններուն կամ պատերազմին չարունակութեան մասին իր կարծիքը յայտնելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Քաղաքական չրջանակներու մէջ այնպէս կը հաւատան թէ Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորը Մարիենպատէ իր մեկնումէն վերջ, կանգ պիտի առնէ Բարիզ, տեսակցութիւն մը ունենալու համար Նախագահ Լուպէի հետ։

ՀՐԴԵՀ

Այս գիշեր ժամը 1 ու կէսին միջոցները հրդեհ ծագեցաւ Գատըգիւղ Օսման աղա Թաղին՝ Պանարիէ պզտոյտին վրայ գտնուող Սաւա անուն յոյն ճարտարապետի մը պատկանող քարուկիր տունն, ուր կը բնակէր Նէյլէթ պէյ։ Հրդեհին առաջքը առնուեցաւ 4 տուն և մէկ նպարավաճառի խանութ այրելէ ետք։ Հրդեհին ծագումն առած տան կարասիները և անոր տակ գտնուող նպարավաճառի խանութը ապահովագրած էին։

ԲԱՄՊԱԿ

Սրեկուան ճեռագիր

Սրօթ 5.80

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

6/19 Օգոստոս 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ո.	98.26½
Երէկուան էն բարձր գինը »	98.32½
» էն վար գինը »	98.25½
ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	30 12½
Երէկուան էն բարձր գինը »	130 25
» էն վար » »	130 12½
Շիրքէյրը Խայրիէ	32.—
Օսմանեան Գանքա	594.—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	245.—
Քարաի Կ. Պոլսոյ	513.—
Քրէյտի Ֆոնսիէ Լէոիբսիէն Ա.	310.10
» « » Բ.	269.75
Պանք Նաս. Կրէս.	428.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	7.55
Անատոլ. Երկ. բանկեմ. Ա. Ո.	16.55
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Ո.	4 02
Լաւրիոմ ֆր.	58.—
Թրանսվալ »	79.10
Բէյժի պարտաթուղթ ֆրանք	412.—
Ռուսական 4% 1901	88.50
Ճաբոնական 4 %	88 50
Սպանական արտաքին	91.40
Անգլիական Քանսոլիէ Ա. Ո.	90.50
Ֆրանսական Ռանթ ֆր.	99.60
Լոնտոն 3 ամիս	109.27
Բարիզ »	22.95
Վիէննա չէք ֆիոր.	21.93
Պերլին անտոկաս չէք մարք	18.63
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. փ.
Մէճիտիէ արծաթ	107.37
Անգլիական ոսկի	109.35
Ֆրանսական ոսկի	87.14
Ֆրիմից	51.10
Մէճարիք	103.30
Բոլ	90.10
Բուպլի թղթադրամ	8.64

ՍՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹԵՐԹՕՆԸ —= 48 =—

ԳՐԵՑ
ՍԴԻՎԸՆՍԸՆ

ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍԻՄՕՆ ԶԻՇՕՄԼԻԳՃԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ ԳԱՆՁԻ ԿՂԶԻՆ

ԻԷ.

ՈՍԿԻՆԵՐԸ

Գործս դիւրին էր, դիակը ծովը պիտի հրէի։ Իմ ողբերգական արկածներս սկսած էին զօրացնել դիս մեռելներու ազդած սոսկումին դէմ։ Մէջքէն բռնեցի մեծ ճիգով մը և յաջողեցայ մէկ կողմ ծռել, և դէպ ի ծովը հրել։ Զարաչուք աղմուկով մը թաւալեցաւ ծովին մէջ և գնաց ինկաւ աւազին վրայ, Հէնոսի դիակէն երկու քայլ հեռու։ Շիկազարդը ջուրին վրայ մնաց։ Երբ ջուրը հանդարտեցաւ, տեսայ որ ձուկերը երթալ գալ սկսան այս դիակներուն չուրջը։

Հիմա բոլորովին առանձին էի առագաստանաւին մէջ, տեղատուութիւնը կ'սկսէր և արեւը արդէն այնքան իջած էր հորիզոնին վրայ որ ձախ եզերքի չոճիները իրենց ստուերը կ'երկարէին առագաստանաւին կամրջակին վրայ։ Իրիկուան հովը եւած էր ու թէեւ ապրեւելեան կողմի չոճիներէն ու բլուրէն պատսպարուած էինք, բայց առագաստները սկսան չարժիլ։ Ասիկա կրնար վտանգ մը ըլլալ նաւուն համար։ Ուստի փութացի երկու եռանկիւն առագաստները վար առնել։ Բայց մրջնակայմի առագաստը դժուար էր վար առնել։ Իր կամարակալը ընականաբար հետեւած էր առագաստանաւին չարժումին, ճիշտ այն պահուն երբ կողմն վրայ կ'իյնար անկիւ և հիմա ջուրին մէջ կը մնար ճուէր երկու երեք ոտքի չափ։ Կը խորհէի որ այս պարզապէս ամենրաեղ կը դարձնէր մինչ մրջնաթիւնս։ Բայց հովին ազդեցութեան տակ առագաստին անկումը արդէն այնքան զօրաւոր էր որ այլ ևս չէի համարձակեր պայքարիլ։ Որոշեցի դանակովս կտրել առագաստաձիգ չուանները։ Ամէն բան ինկաւ վար, և առագաստին կէսը ջուրին վրայ փռուելով, ծփուն զանգուած մը կազմեց մէջը գտնուած օդին աղդեցութեամբը։ Ի զուր քաշեցի բոլոր ոյժովս, անկարելի եղաւ առագաստանաւին մէջ առնել։ Ուստի այս գործէն ետ կեցայ։ Զեռքս ի՞նչ որ կուգար ըրած էի և Իսքանիոյա հիմակ լաւ վիճակի մէջ էր։

Սրդէն խարխափայրը ստուերի մէջ մնացած էր։ Մարը մանող արեւն վերջին ճառագայթները, անտառին մէկ բացատանին մէջէն անցնելով, սուտակներու և յակինթներու պէս կը փայլէին ընկղմած նաւուն ծաղիկներուն և թուփերուն վրայ։ Ցուրտը կ'սկսէր դղրդի ըլլալ։ Տեղատուութիւնը արագ արագ կը կատարուէր և առագաստանաւը հետզհետէ աւազին մէջ կը մընքրճուէր։ Նաւուն յառաջակողմը մաղբնելով, ներքեւս կը նայէի։ Ջուրը չատ ցած կ'երեւար։ Երկու ձեռքերովս նաւ կապելու պարանը միչտ բռնած, մնդմով սահեցայ և ոտքս գետին դրի։ Ա. աղը դիմացիսն էր, այնպէս որ գժուարութիւն չքաշեցի քալելու համար։ Ջուրը մինչեւ կէս մէջքս կուգար։ Այսպէս մնկնեցայ Իսքանիոյա։

ԱՆՍԱՀՄԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՑ

Բացուեցաւ Սեպտեմբեր 5ին (ըստ Հին Տ.)։ Այս հաստատութեան նպատակն է ապահովել աշակերտներուն բարոյական և մտաւորական կրթութիւն մը ազգային պահանջումներուն համաձայն։ Առ այս, բացի փափաքներէ՝ որոնք վարժարանի վարչական մարմինը կը կազմեն, ունի մայրաքաղաքիս հայ և օտարազգի լաւագոյն ուսուցիչներու գործակցութիւնը, որոնցմով կը կազմուի քսան հոգիէ բաղկացած ուսուցչական խումբ մը։

Կ'աւանդեն հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, անգլերէն, լատիներէն և իտալերէն լեզուները։ յատուկ վճռաբանական դասընթացք և կրթասրտական ընթացքի ուսումները, ինչպէս նաև գծագրութիւն, նկար, մարմնամարզ ձ դասեան երաժշտութիւն փողերգութիւն (fanfare) են։

Աշխուրջ և հոյգական հսկողութիւն մը կը տիրէ աշակերտաց բարոյականի և կրթութեան վրայ։ Վարժարանս իր ծնողներուց և օգտուն բարձր դիրքով՝ Պոլսոյ մէջ ամենէն հաղուագիւտ ուներէն մէկն է և ստացած է առաջնորդական կարգ որ միջոցներով տրուց մէջ այս տարի ևս նորութիւններ պիտի ներմուծուի։ Վարժարանիս ընդհանուր տարեշրջանը երեան ի գալիկ ամենայն բարի պայման հանդիսաբաններ, և ուստի գիւ. ամենայն գոյնեղուն կ'ելլայ ամ գնորդ՝ Մխիթարեան վարժարանց ենանալ։ Թեան կոչմէ, անանց ապագան լիաբեր ապահովելու հանար ինչ որ մեծ ուեաւելութիւն մըն է Պոլսոյ միւս վարժարաններուն վրայ։

Վարժարանիս տարեկան գումարն է գիլերօթիկներ՝ հանար 25 օսմ. լիրա։

Աւելի մանրամասնութիւնց համար դիմել վարժարանիս Տեսչութեան։

Վարաբեսս չ Տ. Յովհաննէս վրդ. Թրատան Գասրքեոյ—Մօտս։

Այն ատեն մօտը գտնուեցայ այն տեղւոյն ուր հանդիպած էի Պէկն կրնի, և սկսայ աւելի զգուշութեամբ քալել։ Դիշերը բոլորովին կոխած էր երբ հովիտէն դուրս ելայ։ Այս միջոցին երկնքին վրայ դիտեցի նշոյլ մը, զոր ենթադրեցի որ իմ մարդուս չնեռած կրակին ցոլացումն ըլլայ։ Իր ճաշը պատրաստելու վրայ ըլլալով։ Նոյն իսկ զարմացայ որ չէր վախնար այս անխոհեմութեամբ Սիլիվրի միչտ արթուն ուշադրութիւնը հրաւիրելու։ Քանի որ կը տեսնէի այս նշոյլը, ինչո՞ւ ճախճախուտին մէջ բնակող մարդիկն ալ պիտի չտեսնէի։

Մթութիւնը հետզհետէ աւելի խորունկ կ'ըլլար, և հազիւ թէ ճամբան կրնայի գտնել։ Ետեւս գտնուած երկու բլուրները և աջ կողմիս վրայ եղած Լճակ Վիւն հետզհետէ կ'անհետանային մութին մէջ։ Երկնքի լուսաւորները դեռ ժպտուն էին և սակաւաթիւ։

Յանկարծ արծաթագոյն լոյս մը արձակուեցաւ։ Լուսինը յամրօրէն կը բարձրանար Լճակ Վիւն վերեւէն և ծառերուն մէջէն ինձի հետեւելով, կարծես ճամբան կը լուսաւորէր։ Այլ ևս դիտաւ կրցայ յառաջանալ, և ճամբորդութիւնս չուտով աւարտեցաւ։ Մերթ կը վազէի շնչապառ ըլլալու ատիճան և մերթ նուազ արագ քայլերով կը յառաջանայի և վերջապէս

Այնքան զօրաւոր էր որ այլ ևս չէի համարձակեր պայքարիլ։ Որոշեցի դանակովս կտրել առագաստաձիգ չուանները։ Ամէն բան ինկաւ վար, և առագաստին կէսը ջուրին վրայ փռուելով, ծփուն զանգուած մը կազմեց մէջը

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ վարժարանին նոր տարեշրջանը կ'սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 3 Երկուշաբթի օր։ Ա. կարգի մանչի փափաքող աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորդաքարանը ամէն օր, մինչեւ ժամը 3½ Ը. Թ., արձանագրուելու և սանդուղ համար մէջ քննութեանց ծրագիրը։ Պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վկայուած շրջանաւարտները առանց քննութեան կ'ընդունուին։

Մտից քննութիւնները պիտի կատարուին յառաջիկայ Օգստ. 30՝ Դ. և 31՝ Դ. օրերը՝ ժամը 1½-ին Ը. Թ.։

Իսկ Կեդրոնական Նախակրթարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Օգստ. 22՝ Երկուշաբթի օր։ Հետեւաբար կը հրաւիրուին թէ հին և թէ նոր գալիք աշակերտները մինչեւ նոյն օր ամէն առաւօտ, ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորդաքարանը, արձանագրուելու համար։ Նոր գալիք աշակերտներ պարտաւոր են ի ձեռին ունենալ պատեւաստի ծնունդեան և եղած վարժարանին վկայականները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ստեփանոս Ասենապետ
Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Ե. ԵՍԱՅԵԱՆ
Ղալաթիա, 30 Յուլիս. 1905

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄՐ. ՊԱՐՆԷՄ և ամերիկացուկ Յովհաննէս էֆէնտի Թավշանճեան.

Մր. Պարնըմ, այս ինքնօգնութեամբ յառաջացած ամերիկացին, որ անդուլա կը յիշէ գազանները և արտառոց աստուածներ և... աստուածներ ցոյց դնելով մեծագումար հարստութիւն դիզած է, բան է թէ՝ վաճառականի կամ վաճառողի մը յաջողութեան առաջին պայմանն է «իր ծախածը ծանուցանել»։ Իսկ բարեգործ վաճառականն Յ. Թավշանճեան էֆէնտի ալ ինչպէս որ կարդացիք իր՝ Մաքզումէի մէջ հրատարակած վերջնագիրներ յօդուածով կ'ըսէ թէ՝ «գլխաւոր պայմաններէն է ուղղամտութիւնը»։

Պրդ, նկատելով թէ՝ այս երկու փորձառու անձերը, յաջողութեան համար ինչ պայմաններ կը ջատագովեն, ըստ այնմ կը ծանուցանեմ թէ՝

ԿԸ ՄԱԽԵՄ նրբաճաշակ, տակուն և խնամով պատրաստուած հովանոցներ կնոջ եւ էրկի մարդու համար, յարմար գիներով, որոնց նմանները, չեմ ըսեր թէ՝ բնաւ չպիտի գտնէք, այլ միայն Բերայի քանի մը վաճառատուներուն մէջ պիտի գտնէք, սակայն իմ ծախած գիներովս չպիտի կրնաք գնել։

ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ հինցած կերպասները կը փոխեմ և հովանոցը կը յանձնեմ ձիրգ նոր հովանոցի պէս։

ԱՊՈՊՐԱՆՔ կընդունիմ և խնամով կը պատրաստեմ մանաւոր գործատեղիս մէջ։

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՑԿԱՋՈ
Ղալաթիա, Կամուրջին դէմ թիւ 33

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴՄԸ

Անգլ.-Հայ. Վ. Ց. Յակոբեան բառագրքին ընտիր թղթի վրայ տպուած փառակազմ օրինակները միայն մնացած են. գին 108 դահ. Եւրոպայի համար 23 ֆռ. կամ 9 ռուպի. Ամերիկայի 4½ տոլար։ Անկոռուս ուզուած տեղը հասցնել գրասան վրայ է։

Բառ. Հայ-գր. Ե. Տէմիրճիպաշեան որ կը պարունակէ նաեւ յատուկ անուններ. քառդրմէ 15. Նուէրի համար փառակազմ 17½։ Բոսթի ծախքը դրասան վրայ է։

Ընթացք Ընթերցանութեան, դպրոցի գիրք յօրինեց Զ. Թորոսեան. 6 մաս, ընդարձակ ալ պատկերազարդ և ընտիր նիւթերով, որոնց 2 մասը մանկապարտէզի և 4 մասն ալ նախակրթարանի համար են։

Մասնաւոր գրացանկ, Մեարթիի հրամանով տպուած. կը պարունակէ գրքասան պայմանները. մասնաւորապէս չտեսնուած է ուսուցիչներու եւ դպրոցական վարչութեանց. գին 3 դահ.։ Թղթակցներ և երկու սեռէ ուսուցիչներ միայն 30 փր.-ի փոխ պիտի դրկեն։

Ուսուցիչ եւ ուսուցչուհի, ինչպէս նաեւ վերը նշանակուած գիրքերը ուզողներ պէտք է ուղղակի դիմեն՝

Կեդրոնական Դրատուն Պահէշ-Դաբու Բասիմ-փաշա Խան. Կ. Պոլիս, առ Զարեհ էֆէնտի Թորոսեան։

6—10

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՈՓԻԿ ԵՒ ՑՍԵՐԿԵԱՑ

Բանկալթի — Նշան-Թաշ
Ռուսական հիւանդանոցի փողոցը
թիւ 12 եւ 14

Կը փութամ ծանուցանել թէ վարժարանիս Բզդ Տարեշրջանի վերամուտ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ օգոստոս 16ին և հետեւեալ օրը, Դ. 17 օգոստոս պիտի սկսին դասախօսութիւնները։

Վարժարանս ունի Մանկապարտէզ և Նախակրթարան աղջկանց և մանչերու և Բարձրագոյն Նախակրթարան միայն աղջկանց համար։

Կ'ընդունուին թէ՝ ցերկրագիկ և թէ գիշերօթիկ աշակերտներ և աշակերտուհիներ, ուրոյն չէնքերու մէջ, օգաուն, լուսաւոր և ընդարձակ։

Գիշերօթիկ աշակերտուհիք, պոլսեցի թէ գաւառացի, մինչեւ և տեւականապէս պիտի վայելեն ընտանեկան խնամք և պիտի ընդունուին զոհացուցիչ մնուած։

Կը խնամեմ որ թէ պոլսեցի և թէ գաւառացի պատ. ազգայինք պիտի քաջալերեն կրթական այս հաստատութիւնը և կը հրաւիրեմ ամենայն ծնողքներս դիմել Տնօրէնութեանս օգոստոս 14ին սկսելով ամէն օր կէս օրէ առաջ, վարժարանիս մէջ, ընդունելութեան պայմաններուն և ուսմանց ծրագրոյն մանրամասնութեանց տեղեկանալու համար։

Վարժարանս կ'ընդունուին նաեւ ցերեկեայ այցելու աշակերտուհիներ, կարի, ձեւի և ասեղնագործութեան, նոյնպէս նկարչութեան և գործնական երաժշտութեան դասուց համար, մասնաւոր պայմաններով։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Նիկողոսեան Վարժարանի
6—12 Ե. Գ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ՌՕՊԷՐԴ ԳՕԼԷՃ

Վարժարանս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'սկսի սեպտ. 1/13ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ ուսանելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորագոյն, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր ալոց յատուկ նոր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ տասը տարեկան աշակերտներ։

5—25

ՌՈՍՈՍՊՈՅԻ
Մեր բաժանորդներուն

Ռոսոսպոյի մեր գործակալներն են Տեարք Կարապետ Թաթոսեան և Պօղոս Մարգարեան, որոնց կրնան դիմել Մանզումէի բաժանորդ գրուիլ փափաքողները։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
6, ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ԲԱՐՄԱՔ-ԳԱՐՈՒՆ ՓՈՂՈՑ, 6
ՀԻՒԱՆԴ ԵՐԵՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ
կիրակի orkep ժամադրութեամբ
29—50

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
"ԳԾԱՄԱՐԶԱՐԱՆ,,
Նոր եւ գործնական մեթոդ

Հրատարակուեցան գեղագրութեան, գծագրութեան և ձեռական աշխատութեանց ծանօթ ուսուցիչ Խաչիկ էֆ. Ինկիլիզեանի «Գծամարզարան» անուն գծագրութեան դիւրաւոյց տետրակներուն 9 պրակներէն 4ը, որոնց մէջ մանկապարտէզի ուսանողները պիտի գտնեն նիւթ օպէլեան նուէրներու և ձեռական աշխատութիւններու յատուկ նկարներ գերմանական և ամերիկեան մանկավարժութեան ամենավերջին դրութեանց համաձայն։

Զբաղեցուցիչ, հրահանգիչ և հետաքրքրական։

Մանկապարտէզի ամէն ուսանողի անհրաժեշտ։

Կը ծախսուի Կարապետ էֆ. Քէչիշեանի գրատունը, Պապ Ալի ճամբէսի։ Մեծաքանակ գնողներու համար գեղեցուցիչ զեղչ։ Հատով 20 փարա։

3—3

ԱԿԱՆՆԵՐ

ունիք փոած, կտրած, ցաւող և լինելու հիւանդութիւն։ կտարեալ դարմանումի, և բնականին ամենքիգեղեցկութեամբը արհեստական ատամներու զետեղման, և լիովին գոհ մնալու համար, դիմել ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԻ

Կ. Պոլիս Պանկէ Գալաթա, Գէն-Գիր-Ջէ չիսթին գրմաց, ժամը 4էն 11½, և առմէն առաւօտ կանուխ, Սկսուած ի նուէրէ, իր բնակարանը։

Պիտանի orkep ժամադրութեամբ
50—44

ՀԱՅՈՒՀԵՍՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ս. Ց. Ս. ՌՈՍՈՊ Զ. ԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կը վարէն ինը անդամներէ բաղկացած Խնամակալութիւն մը, և ընտիր ու Ամերիկացի 1և տ. ուսուցիչներէ կազմուած ձեռընտաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ քոյր իրեն դիմող Հայ աղջիկներուն։ Կ'ասանդոն ինն բնական, ի մասնաւորաբար, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր ոյժ կը տրուի հայերէն և անգլ. լեզուներուն։ Կ'ուսուցուին նաեւ թուքերէն և փրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաեւ հնոցագործութեան երկու բժիշկ տնտամները մեծապէս կ'սատարեն ուսակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Աստուծի երկրպագութիւն, որուն մէկ մասնագիծը միշտ քաղաքս կ'երկարի։ Ճաշարդութիւնը խիստ դիրին և հանելի կ'ընծայէ։ Դիշերօթիկներու տարեթոշակն է 13 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի հատուցը 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի. դասաւանդութեան թուին հատմամ։ Երգեհոնի դասի համար 2½ ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին Իւ. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 13 (Ն.Տ.) Դ. իրիկուն։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ուզողներուն ձրի կը դրկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի. Պայսլի Հաուս, կ. Պոլիս կամ գրել Տոքթ. Ս. էֆ. Գովալեանի, Աստնապատ Խնամակալութեան. Ատաբազար։

12—7

ԷԳՕՆՕՄԻԱ ՊԱՆԹ
(EPARGNE-CHANCE)
Ն. ԲՈՒԲԱՋՕՂԼՈՒ ՎԷ ԾԻՒՐԷՔԵԱՍԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

ՍՔԱՆՊՈԼՏԱ ՍԻՐՔԷՃԻՏԷ ՔԷՕԲՐԻՒԼԻ ԽԱՆԸՆՏԱ
ՆՈՒՄԷՐՕ 26

ՍԱԲԼԸԸ ՃՅԼԷԳ ԹԷԷՃԻԱԹԼԱ ՀԷՐ ՃԻԼԻԼԻ ԻՔԷՄԻԼԷՔ ՎԷ ՓԱՔԼԻ ԹԱԿՎԻԼԱԹ
ՍԳՕՆԹՕ ԻՏԻԼԻՐ, գուբօնլար վէ իսապէթ օլուռնան թանվիլաթ
ՍՎԱՆՍ ՎԷԲԻԼԻՐ էսկում իւղէրինէ
ԹԱՀԻԴԻԳ ԻՏԻԼԻՐ մէճճանէն, պիլճիմէ թանվիլաթլէր իսապէթ իսապէթ իրանաթ իտիլէ։
ՍԱԲԼԸԸՐ Իգմիր Համիտիյէ Սէնայի մէքթէպի վէ տաիր բուխասթիր բիլանցօ ալիէթլէրի
ՍԻԿՈՒՐԹԼԻ ՕԼՈՒՆԸՐ հարիգէ գարը էպիլիյէ վէ մօպիլեա։

ԻՄԹԱՒՐ. — Կէրէք թիրացամզ վէ լէբէքէ վիլայաթը Շանանէ իլին իրսալ ամէնիլէրէ իմթիյազ վար տրը։ Նօլկան գօ թանօն վէրիլիր։ Պու խուսուսա նա տօրուսան տօրդուրլա եւ տօրդ սէքիզուլ իլէ Քէօրբիլիս խանընա վարը։ Ի տրիլէրէք ուժումիզէյէ իւրաճաթ իտիլէ։ 22—50

ԱՌԱՋԻԿ ՀԱՃԻՍԱՐԻՄ
ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Բանկալթի, Պօյիւքտէրէ Ճաssէսի թիւ 38 եւ Ադանամի, թիւ 124

Այս վաճառատունս մէջ կը ծախսուին Եւրոպական և Օսմանեան ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, բատաներ, լոքումներ, լիքէօրներ, իքսիրներ, հրանիքի, նշանտուքի և կնունքի յատուկ զարդարուն շաքարեղէններ, ամէն տեսակ անուշեղէններ, եւն. եւն.։

Կ'ստանձնէ հարսնիքներու սպասարկութիւնը, գոնացուցիչ և դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը գտնուի նաեւ ԸՆՏԻՐ ՊԱՂՊԱՂԱԿ, մանաւանդ Բանկալթիի խանութին մէջ, ուր կրնան յաճախել Բանկալթիի ընտանիքները և խիստ գոհ պիտի մնան։

Այս վաճառատունը բնաւ առնչութիւն չունի ուրիշ ո՛և է նմանօրինակ հաստատութեան հետ։ 50—20

ԱԱՆՔԱՇԵԻՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Սպրլիճ

Դրամագլուխ 12,000,000
Տարեկան հասոյթ 3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ՌՕԳԼԻ ապահովագրական ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, — քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թատրներ, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միշտ նպաստաւոր եղած է ամէն կողմանէ արագ և արդար կերպով գոհացուցչութեան համար։

Իր դրամագլուխն 12,000,000 անգլ. ոսկի բարձր թիւը թացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆԵՐ
Լիվերբուլ, թիւ 1՝ ՆՈՒԹ ՀՕՆ ՍԳԴԻԴ
Լոնտոն, 28՝ ԼՕՍԹԱՍՔ ՍԳԴԻԴ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊԱԼՍՈՅ
ՊՕՆՏ ՍԷՆԼԼԷՐ ԷՒ ԸՆԿ.
Նո. 4 և 5 Քիւրիւ Թէնէլ խան
Դեր-Գոբզակալ Էֆէնտիի
ՄԱԳԱՍԻՆ Ե. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ գեր գործակալութիւններ ունի Թաւրիզի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 50—18

ՏՊԱՐԱՆ
ՍԻ ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ
ՔԱԶՕՆ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

34, Կ. Պոլիս, Պապ Ալի ճաssէսի, 34

Գործատունս որ երկար տարիներէ ի վեր հաստատուած էր Սապան Տպարանի կից, այս անգամ փոխադրուած է Պապ Ալի Ճատտէսի թիւ 34։ Ցարգելի Գաւառացի և Պոլսեցի յանախորդաց ճաշակին լիովին գոհացում տալու համար Եւրոպայէն յատկապէս բերել տուած եմ տպագրական մեքենայ մը և ամէն լեզուէ և ամէն տեսակէ նրբաճաշակ տառեր, մրցելու համար այս տեսակ հաստատութեանց հետ։

Կը պատրաստուի ամէն տեսակէ և ամէն լեզուէ վաճառականական պիտոյք, հրաւիրագրեր, մանաւանդ և ամենաճաշակաւոր այցաքարթեր եւն. եւն.։ Ամենայն դատ փորագրատան մէջ կը փորագրուին ամենանուրբ փորագրութիւններ, բժիշկներու և փաստաբաններու թաղէններ, մետաղէ և քարէ ամէն տեսակ կնիքներ և ասոնց վերաբերեալ զանազան տեսակ մեքենաներու ճոխ մեքերք մը միշտ պատրաստ կը գտնուի գործատեղս մէջ։

Գներուն նկատմամբ ալ ամենայարմարութիւնք փութով և ուշադրութեամբ կը կատարուին։ Մէկ անգամ միայն Տպարանս և փորագրատունս այցելել բաւ է հաստատելու համար այն բոլոր առաւելութիւնները զորս ի դիւրութիւն յաճախորդաց չեմ խնայեր միշտ ՄՐՑՈՒՄ, ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ և ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ։

ԱԶԳՈՒ ՄԻՋԱՏԱՊԱՆ ՓՈՇԻ ՓՏՈՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴՄԸ

Կ'ուզէ՞ք հանգիստ ու մրջիկ-մրջիկ ճաճալ ու ազատիլ սա սեռեռս միջատներուն տուած չարչարանքներէն, ԴԻՄԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ

ԽԱՋԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ
ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մանուս Փաշա Պաշի. «Պօղտաճանիթիին դէմ, թիւ 261

ուր հոն պիտի գտնէք թարմ և աւաղէն տեսակէն խիստ ազդու Տալմացիայի միակ միջատասպան փոշի, որ վայրկենապէս կ'սպանէ ու կ'ոչնչացնէ, մլուկը, լուն (փիրէ), ոջիլը, ճանճը, մեղը (արվերիսկէք), Ուտիճը (կիւվէ), թրթրիլը ցորենի-ուտիչը և ուրիշ խիլ մը մանր միջատներ ու ճճիներ. սոյն փոշիները մեծ ու պզտիկ մասնաւոր տուփերու մէջ դրուած պատրաստ կը ծախսուին։ Ուստի ամէն անանց որանք պէտք ունին ազգու միջատասպան փոշիի և կ'ուզեն գիշերները անուշիկ-անուշիկ քնանալ և առաւօտեան չը խանգարուած արթննալ թող հանին դիմեն դեղարանս գնելով տուփ մը փոշի, քանի որ այս տեսակ պէտք մը գոհացնելու համար դեղարանս ունի իր գիւրութիւնը Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելովը։ Աւելորդ նկատած չենք ըլլար հոս անգամ մը եւս յիշեցնելու թէ՝ Դեղարանս որ Պաշ. հաս օրէնքութեան շնորհնեալ քիչ ժամանակուան մէջ ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ իր սաղդամիս գործունէութիւնը հոգալով մինչ ի ծայրագոյն նպատակին, այն է գեղերու թարմութեամբ, դեղագիտութեամբ և հիգապահ պատրաստութեամբ, գիներու չափաւորութեամբ և որ աւելին է արուեստական խղճամիտ գործադրութեամբ մինչ գոհ ձգելով իր ազնիւ յաճախորդները։

Դեղարանս նաեւ Եւրոպական ասն մը հետ ալ բանակցած ըլլալով. ամէն տարի Զուիցերական թարմ պատուաստի թլուպներ (աբզ գալէնի) կը հասնին բաւական յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Ցիշենք նաեւ ամէն օր Դեղարանս յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներին մասնաւորապէս ծանօթ ԲԻՖԻՆԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐԴԻ ԷՖ.՝ որ ամէն Դ., Ե., Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դրամեն իր ծանօթ փոշաստեղծութեամբ և մասնագիտութիւնը դեղարանիս մասնաւոր դարմանատունը։

Անոնց հատուած մը պարգեւով Դեղարանիս ներկայ վիճակը կը յուսանք թէ արդարացնելու համար ինչպէս ցարդ, յետ այսու եւս միշտ պիտի յարատեւեն իրենց վաստակները Դեղարանիս նկատմամբ, և փոխանակ հեռաւոր տեղերէ դիմելու ուղղակի պիտի այցելեն Դեղարանս, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւններ պիտի ընծայուին իրենց կատարելապէս գոհ թողելու համար, քանի որ Դեղարանիս սկզբանէ եղած է ՈՒՂՂԱԿԻՈՒԹԻՒՆ։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ 50—29

ԱՎԷԼԱՆ ՍՈՒՕՅԻ գաթիւն ճիլէ լէքէ պրագմատրզրն պէյազանմզլ ռաչ վէ պրյոզլարա թէրվիթ վէ բէնկր թապրի վերիր։ սայը քլօրիտէն գուվվէթլէնմիրէրէք տնօքի լմէնիէ ռայա մէյտան պրագմազ. էրմաի կէօրլմէմի, պիր տէրէքէաէ սայշ չոդ լարը։ սայ վէ արյոլքն մամլուպ վէնէ նէյմ ու նիհասանա ֆէվգէլատէ իստէմէք իտէր։ Իսթիրա իսթիրատէն սոնրա իլք սէքա օարագ Աթինա չէրիկնէ թէէսիս իարէն պէնէլմիլէր թիճարէթ վէ սանաի սէրկիսինէ էմայիլ միսթահզարթ մէյզանանա էն բարլագ մէրթէյէպի իհրազա մուվաֆֆագ օլմուշ ռարր մէրկէզ է ԱՎԷԼԱՆա կիսմիշ միսալիա միսալքնֆիֆը վէրիլմէսի հալէ միսթահզարթէր սարլնմն ճի մէյսի բէտա իսթիմիր։ միսքնֆիֆը մէմլէքէթիմիզէ իսթիրա օլսան «Ավէլան» գաղտնը։

Ավէլան տիկեր սաչ վէ պէրդ պօյալարը կիպի օլմայուպ պիր գուռու սէրունինտէ սուրէթը իսթիմալի թարիֆօր պէրպէր օլսուզր հալէ թէք պիր չիչէն իպարէթ տիր։ Միւշթերիի քիրամ սիյահ եսխոս քէսքանէ ըէնկիսանէն հանկըրը իսթէսթալրիի պէյան էյլէմէլի տիրլեր։

Մահալը ֆիրուխթիր.— Պէյ օղլունա Ֆօն Մարլէտ, Ղալաթասա Մ. Մաոէլա, Ֆընարգլուա Վասիլաքի էֆ.նին, Պէյիքթաշտա Քուազիմ պէյին, Պազչէ գարուսընտա Դասապեան էֆ.նին, Սուլթան Համամչնա Մէզիքի օղուլարը վէ Եէնի Ճամիէ Քուազիմ պէյին էճզաճէրլարը։

Ուսմամ Աէէնթէսի.— Պէյօղլունա Ճամաէի Քէպիրաէ 146 Նո. Մ. Թոսոր Սթավրաքիին Բէրու քնար սալոնրնա։ Ֆիսթը մաղթու օլարաք չիչէսի 25 դրուշ։

20 3

ԻՍԹԻՖԱՏԷԼԻ ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ
ԹԷՐԱԳԴԷԼԱԹԸ ՀԱԶԸՐԷՒ ՖԷՆՆԻԷԼԷՆ ԽԱՐԻԳԱՒ ՖԷՎԴԷԼԱՏԷՍԻՆԷՆ
ՄԷՀՄԷՏ ԱԹԸՖ ՊԷՅԻՆ ԽԱԼԻՍ ԹԷՐԷ ԵԱՂԼՍՐԸ

Մէվլանէքը մոնրասէի Շանանէէն Բուսէլի վիլայաթը ճէլիլէսի մանսուլաթը նէֆիսէսինէն օլուպ խալիս սիւաէն իսմալ օլընան Թէրէ եաղլարը իգթարը ճիհանը հիչ պիր եէրինէ է հալինէ նասիրէն պիլէ Թէսսուֆի օլունմայան զաեէթլէ լաթիֆ վէ լէզէթ ճիհէթիլէ էրպապը մէզագը զէվգ վէ իշթիհարը արթըրաճագ պիր լէզէթ մալիք օլուպ հէլէ եանի էքլինէտ նէյր իթթիկի բասիրնան լաթիֆէ հէր զէվգ սէլիմ պաղըլարը սուլանարբսագլա պէրապէր բէգզէթ գապալ իթմէզ տերէէսէաէի էէվնիիէ Թի վէ նէֆսսէթ վէ լեթաֆէթին հէր քես իշիւն մուճիպը մեմնունիյէթ օլսուղը նը իլան իսէր վէ աքսի հալնի ֆէնն տարիէսինէ իս գաթ իստէնիրէ էն պիրի ճի նիմանէլէրիմէն օնար գըեէրիք պէր Թենքէ՝ սինի ճճիգանէ հէմիլէ վէ հիպպէ էալէրիմ։

Մահալը ֆիրուխթը Ղալաթասա Դարա Մուսթաֆա փաշա սոգաղընսա Դրէսի Լիսանէ պանգասը գարբուսընսա 3 նումէրօլը աէրս տրը։ 10—6

ՏՕՔԹՕ. ՔՈՒԶՈՒՐԻ

Մանրագէտ ծննդական գործարաններու, մորթային, վէնէրային, միզանցքային և կնոջական հիւանդութիւններու։ Երկար տաեն պաշտօնավարած է Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ ատուանի բժիշկներու քով։ Իր դարմանատունը կը գտնուի Ղալաթիա, Եիւքսէք Քալտրրիմի անկիւնը, Վոյվոտա ճամաէսի թիւ 2, որ ամէն օր ժամը 2էն 10 բաց է։ 2—25

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԳԱՏՐԳԻՒՂ
ԳԻՇԵՐՕՓԻԿ ԵՒ ՑՍԵՐԿԵԱՑ
Երդ Տարեշրջան

Տարեկան քննութեանց և հանդէսին սահմանուած աշակերտք շաբթուան մը համար արձակուած են, 5րդ տարեշրջանը սկսաւ ժամը 9, Բշ. օր։ Նոր աշակերտաց ընդունելութեան ժամին բանակցելու համար դիմել ի վարժարան ամէն օր, առ Տեսուչն կամ Տես.-ին։

Հիմնադիր-Տնօրէն
8—7 Ե. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԷԼ. ԻՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ
La Union et le Phénix Espagnol
ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Բարիզի իր կալուածները	Գանեսի գումար
12,000,000 ՖՐ.	7,000,000 ՖՐ.	59,000,000 ՖՐ.

Ամսական 2 ֆր.ի վճարման փոխարէն, 20 տարի վերջը «ԷԼ ԻՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ» ապահովագրական ընկերութիւնը կը խ տառայ 600 ֆր. վճարել ապահովագրեալին։

Եթէ պայմանագրին իր նպէն առաջ, ապահովագրեալը մեռնի. ընկերութիւնը միւնե. մահուան օրը վճարուած ապահովագրիները (բոնիս) ամբողջովին կը հասուցանէ առանց տոկոսի։

Եթէ ապահովագրեալը 3 տարի վճարելէ վերջ. ապահովագրութիւնը ուզէ դադրեցնել ընկերութիւնը մէն մի 24 ֆր.ի փոխարէն 30 ֆրանք կը հասուցանէ տոկոսով պայմանագրին լրանալէն առաջ, սակայն եթէ ուզէ անմիջապէս ետ առնել իր դրամը, այն տաեն փոքր զեղչ մը կ'ունայ։

Ապահովագրեալ մը, 3 տարի վերջը, իր պայմանագիրը ընկերութիւնն գրաւ. տալով կրնայ փոխառութիւն ընել չնչին տոկոսով։

600 ֆր.նոց մէն մի պայմանագիր գալիական «Բրեսի Ֆոնսիէ» կամ «Վիլ տը Բառի» պարգեւաւոր պարտաթուղթերուն մէկ թիւը կը կրէ որուն վիճակելիք պարգեւին քսաներորդ մասը ապահովագրեալին իրաւունքն է։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ապահովագրեալ մը ամսական 2 ֆր. (9½ դ.) վճարելով 20 տարի վերջը (480 ֆր.ի տեղ) 600) ֆր. կ'առնայ եթէ ողջ մնայ. ի դէպ մահուան. իր տուած դրամները իր ժառանգորդը կ'առնէ առանց տոկոսի. մեծատէ պարգեւներ չտեսնելու բաղդն ալ վայելելով. — Հարը մը իր նոթարին տակին համար ամսական 2 ֆր. վճարելով. 20 տարի վերջը 600 ֆրանքով կ'օժտէ զայն, իսկ եթէ բաղդն ալ ժպտի. իր Թիւին վիճակելիք մեծ պարգեւն ալ կ'առնայ։

Մանօր. — Դեղդիական «Բրէսի Ֆոնսիէ» և «Վիլ տը Բառի» պարտաթուղթերը, Բրէսի Լիսէ Գանքային (Ղալաթիա) քով պան դրուած են։

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է
Բարիզ, Շոսսէ Տանթրեն, թիւ 66 իր սեպհական շէնքին մէջ
Թուրքիոյ համար բնդհ. գործակալութիւն
Կալաթա Գալաճեան խան — Պոլիս, Մանմուտ Բաշա
Նո 6, 7, 8, 9 — Գամանթօ խան Նո 1—2
50—12 Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Գամանթօ խանի մասնաճիւղը։

ԵԹԷ ՁԵՐ ՄԱԶԵՐԸ ԹԱՓԻԼ ՍԿՍԻՆ, անիրկանանց վարանելու գործածեցէք PÉTROLE HAHN de F. Vibert de Lyon ամէնէն նշանաւոր բժիշկներու կողմէ հաստատեալ և փորձուած միակ կաղդուրիչը։

Կը ծախսուի ամէն մեծ դեղարաններու մէջ իւլպա նաեւ Քօ Օրէրթիվի վաճառատունը, և Գալիս. Սուլթան Համամ Մէզիքի ոգուց և բկ. դեղօրէից մթերանոցը։ Ներկայացուցիչ է. Տ բառ. 26, Անանիասի Խան, Մէյանտը քովը։

ՄԱՅՐՍԿԱՆ ԿԱԹԸ

Մայրական կաթն ալ գտնուեցաւ վերջապէս։ Ցայտնի է որ նորմանական կաթ զուրերականէն խիստ ընտիր և ամնդաստ է։ Ֆրանսական Բառուսս տէրմօն (Ս. և Օ) Ընկերութիւնը Ֆոսֆատէն և Նորմանիոյ ամենապատուական կաթէն ստոց հաստատ ընտիր ամանագ մը պատրաստած է ՖԱՐԻՆ ԼԱԲԹԷ ՖՐԱՆՍԻԷ անուամբ, որ մօր կաթին տեղը կը բռնէ բացարձակապէս։ ՖԱՐԻՆ ԼԱԲԹԷ ՖՐԱՆՍԻԷՆ խիստ սնուցչասէր է. մեծ ախորժ կ'ուտեն պէպէքներն և քանի՛ ուտեն ա՛ռէպսի կ'գիրնան ու կ'ուժգնանան։ Տղոց ու կիներու հիւանդութեան մասնագէտ բժիշկներ պէպէքներուն իր անունդ միակ Ֆարին Լաբթ Ֆրանսէն կը յանձնարարեն որ նիւտ դիւրամարս է. ստոց սամոնքը չի խանգարեր, փորկապութիւն չի պատճառեր, ատոց ակռայ հանելն ու ոսքի ելլելը կը դիւրացնէ ու կը փութացնէ և գանոնք կը պաշտպանէ ստոց յատուկ ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ։ Անանք որ իրենց օրան հատարերուն առողջութեանը կը ցանկան և կը փափաքին ապագային հաւիկա, առողջ և կորովի տեսնել իրենց զաւակները, անհրաժեշտ է որ անունի նմանութենէ զգաստուին ու իրենց զաւակներուն իբր սնունդ փնտռեն միայն և միայն ՖԱՐԻՆ ԼԱԲԹԷ ՖՐԱՆՍԻԷՆ և ուշադրուին վրայ ալ այս մարգան։ Կը ծախսուի ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։

Մեծաքանակ գնողներու համար դիմել Գ. Է. Ծանոնի վաճառատունը. Կ. Պոլիս։ 13—50

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ
ԹԷՏԱՎԻ ԳԱԹԻՍԻ

Տօգթ